

VARHAISKASVATUKSEN ASIAKASPERHEILLE

Somalinkielinen esite Kouvolan kaupungin varhaiskasvatustalvikseluulle

Iida Kurkinen
Opinnäytetyö, syksy 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä
Järvenpää
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK)
+ kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus + lastentarhanopettajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Kurkinen, Iida. Varhaiskasvatuksen asiakasperheille. Somalinkielinen esite Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluille. Diakonia-ammattikorkeakoulu, syksy 2014. 43s., 1 liite.

Diakonia- ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma, kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus + lastentarhanopettajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Kouvolan kaupungin nykyisestä varhaiskasvatuspalveluiden asiakasperheille-esitteestä monipuolisempi ja havainnollisempi versio sekä somalin että suomen kielelle. Lisäksi tavoitteena oli lisätä esitteeseen tietoa varhaiskasvatuksessa tapahtuvasta uskontokasvatuksesta ja yhteistyöstä evankelisluterilaisen seurakunnan kanssa. Tavoitteisiin kuului myös valmiin esitteen jakaminen tulkin avustuksella somalivanhemmille järjestettävässä iltatapahtumassa, jonka jälkeen esitteen toimivuutta olisi arvioitu käytännön kokeilulla sekä työntekijöille suunnatuilla kyselylomakkeilla ja muutamilla yksilöhaastatteluilla. Opinnäytetyö oli hankelähtöinen produktio, ja se toimi teoriapohjana kehitetylle tuotteelle. Työ toteutettiin yhteistyössä Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden kanssa.

Aineistona käytettiin varhaiskasvatusta, monikulttuurisuutta ja somalilaisuutta käsittelevää kirjallisuutta. Esitteeseen lisättyä uskontokasvatustietoa varten perehdyttiin uskontokasvatukseen liittyviin teoksiin. Teoriapohjaa opinnäytetyölle toivat myös varhaiskasvatukseen liittyvät lait ja asetukset. Opinnäytetyöprosessin aikana suoritettiin työntekijähaastatteluita, joista kerätyn informaation pohjalta esitettä alettiin kehittää. Esitteeseen lisätyt havainnollistavat vaate- ja välinekuvamateriaalit hankittiin sukulaisperheen lasten varustuksista.

Esitteen tuottaminen kesti suhteellisen kauan, mutta tuotettu opas sai paljon positiivista palautetta. Esite onnistui kaiken kaikkiaan oikein hyvin ja valmistaja oli siihen erityisen tyytyväinen. Valmiin esitteen arviointi ei toteutunut alkupeleistä suunnitelmien mukaisesti, ja somalivanhemmille suunnattua tapahtumaa ei pystytty järjestämään. Myös esitteen koekäyttö ja työntekijöille suunniteltu esitteen toimivuuden arviointikysely jäi toteutumatta. Palautetta esitteestä saatiin kuitenkin kerättyä tekemällä yksilöhaastattelu yhden somaliäidin kanssa.

Opinnäytetyöprosessin alussa tehdyt työntekijähaastattelut sekä prosessin lopussa tehty yksilöhaastattelu osoittivat, että havainnollistavalle, somalinkieliselle esitteelle on tarvetta. Prosessin aikana mielenkiintoa valmista esitettä kohtaan osoitettiin myös toisesta kunnasta, joten esitteen tuottaminen oli kannattavaa.

Asiasanat: varhaiskasvatus, päivähoito, monikulttuurisuus, somalia, uskontokasvatus, tuotekehitys, produkti

ABSTRACT

Kurkinen, Iida. Client families of early childhood education. Somali booklet for early childhood education services for city of Kouvola. 43p., 1 appendice. Language: Finnish. Autumn 2014.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work + a Kindergarten Teacher Qualification. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of this thesis was to develop a current booklet for client families of early childhood education. There was a plan to develop this leaflet to be more versatile and graphic. One of the new contents was to put in more information about religious education and cooperation with the Evangelical Lutheran church. The leaflet was planned to be translated into the languages of Finnish and Somali. There was also a plan to distribute the new booklet to Somali parents in a happening at the evening. The report was planned to be collected with a questionnaire and an interview for employees. The thesis was a production and it worked as a theory for the developed product. The production was conducted with early childhood education of the city of Kouvola.

In this thesis what was used was early childhood education, multiculturalism, Somali and the education of religion literature. The laws and statutes of early childhood education were one of the theory bases for this thesis. Five interviews were conducted for employees to find out how to develop the new booklet. Photos in the leaflet were taken of relative children's clothes and instruments.

It took time to do the booklet but it has received lots of positive feedback. The booklet succeeded very well. Planned happening in the evening and the distribution of the questionnaire didn't happen. However, feedback was given from one interview with a Somali mother. Interviews with employees and the Somali mother pointed out that there was a need for a Somali language booklet. An immigrant adviser from another city has been interested in the new booklet and it has been shown that the booklet is important.

Keywords: early childhood education, daycare, multicultural, Somalia, education of religion, product development, production

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
2 TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET	6
2.1 Työn tausta	6
2.2 Työn tavoitteet	7
2.3 Aiemmat tutkimukset ja hankkeet aiheesta	9
3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ	11
4 VARHAISKASVATUS SUOMESSA	13
4.1 Varhaiskasvatuksen määritelmä	13
4.2 Suomalainen päivähoito	14
4.3 Monikulttuurisuus päivähoitossa	16
4.4 Uskontokasvatus päivähoitossa	17
5 SOMALIT	19
5.1 Somalia ja somalien kulttuurijako	19
5.2 Somaliperhe	21
5.3 Islam ja elämä muslimina	23
6 ESITTEEN TOTEUTUS	26
6.1 Esitteen sisällön tuottaminen	26
6.2 Käännöstyo, esitteen taitto ja painatus	29
7 ESITTEEN ARVIOINTI	32
7.1 Uusi suunnitelma valmiin esitteen arvioimiseksi	32
7.2 Arviointikeskustelu somaliäidin kanssa	33
7.3 Pohdintaa esitteen arvioinnin onnistumisesta	35
8 KOKEMUS OPINNÄYTETYÖPROSESSISTA	37
8.1 Opinnäytetyöprosessin pohdinta	37
8.2 Jatkotutkimusaiheita	40
8.3 Oma ammatillinen kehitys	41
LÄHTEET	44
LIITTEET	49
LIITE 1: Varhaiskasvatuksen asiakasperheille – Nadaamka Sida Caruurta Loo Korinaayo oo Loogu Talagalay Waalidka	49

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö tarkastelee hankkeena tuotetun somalinkielisen Varhaiskasvatuksen asiakasperheille-esitteen luomisprosessia ja toimivuuden arviointia. Opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden kanssa. Opinnäytetyöstä aiheutuvia kustannuksia varten on saatu Kouvolan seurakunnan diakoniajohtokunnan myöntämä Aino Martikaisen rahaston opiskelustipendi. Ajatus työn toteuttamisesta lähti täysin itseltäni, koska Kouvolan kaupungilla ei ollut projektia aloittaessa somalinkielistä, kohderyhmälle suunnattua tuotosta. Opinnäytetyölläni halusin tavoittaa somaliperheet heidän omalla äidinkielellään, sekä lisäksi antaa tukeni kasvattajille monikulttuuriseen ja haastavaan työhön.

Työn tavoitteena oli kehittää Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden nykyistä asiakasperheille suunnattua esitettä somaliperheiden käyttöön soveltuvaksi. Tavoitteena oli myös luoda varhaiskasvatuksessa, erityisesti päivähoitossa, työskenteleville kasvattajille työväline kaksikieliseen työhön. Lähtökohdaksi oli, että somaliperheet pystyisivät hyödyntämään uuden kotikaupunkinsa varhaiskasvatuspalveluiden esitettä omalla äidinkielellään, myös oppia samalla suomea tutustuessaan esitteen sisältöön. Uuteen esitteeseen oli vanhasta poiketen tarkoitus lisätä tietoa varhaiskasvatuksessa tapahtuvasta uskontokasvatuksesta osana suomalaista kulttuuriperinnettä, sekä yhteistyöstä kristillisen seurakunnan kanssa. Lisäksi uuteen esitteeseen oli tarkoituksena lisätä havainnollistavia kuvia eri vaatekappaleista, sekä käännoissanvoja ja -lauseita tukemaan viestin välittymistä ja arjen sujuvuutta somaliperheiden kanssa. Jotta maahanmuuttajalapsille voitaisiin järjestää monipuolisempaa, heidän omia kulttuuriperinteitään tukevaa päivähoitoa, tulee vanhempien ja kasvattajien välisen yhteistyön toimia kielimuurista huolimatta.

2 TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

2.1 Työn tausta

Opinnäytetyö on osa aiemmin toteutettua hankeharjoittelua. Hanke toteutettiin kevään 2012, sekä kesän ja syksyn 2014 aikaan osana työ-, työyhteisöt- ja johtaminen-opintokokonaisuutta. Hankkeen tavoitteet perustuivat tekemääni hankesuunnitelmaan. Tarkoituksena oli tuottaa produktiona Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluille uusi, sekä somalin- että suomenkielinen esite. Produktio tarkoittaa usein lyhyessä ajassa tehtyä tuotosta, joka myös samanaikaisesti kehittää käytännön toiminnan työvälineitä (Kuokkanen, Kivirinta, Määttänen & Ockenström 2007, 32). Esitteen tarkoituksena oli toimia työvälineenä sekä työyhteisössä, myös oppaana päivähoidon somaliasiakkaille.

Osana hankeharjoittelua suoritin myös pedagogista harjoittelua saadakseni lastentarhan opettajan virkakelpoisuuden. Pedagogisen harjoittelun suoritin Kouvolaalaisessa päiväkodissa. Päiväkodin silloisen johtajan kanssa aloitin myös yhteistyön hankkeeseeni ja opinnäytetyöhöni. Kyseinen päiväkotia on yksi Kouvolan kaupungin monikulttuurisista päiväkodeista, ja sijaitsee alueella, jossa asuu useita somaliperheitä. Halusin tuottaa opinnäytetyönä jonkinlaisen tuotteen, jolla voisi kehittää paikallisia varhaiskasvatuspalveluita. Yhteydenottoja teemmällä ja harjoittelupaikan varmistuessa alkoi hahmottua myös tehtävän hankkeen sekä opinnäytteen aihe, jota suunnittelin yhdessä päiväkodin johtajan kanssa. Yhteistyötahona toimi myös Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, jonne olin yhteydessä neuvoteltaessa ja sovittaessa opinnäytetyöhön liittyvistä asioista. Aihe opinnäytteelle syntyi omasta aloitteestani, johon työelämä-taho tarttui kokiessaan sen erittäin tarpeelliseksi. Ennen harjoitteluiden alkua pääsin tutustumaan päiväkotien kasvattajille tarkoitettuihin monikulttuurisuus-koulutuksiin, joiden kautta sain pohjatietoa opinnäytettä varten.

2.2 Työn tavoitteet

Maahanmuuttajalle äidinkieli ylläpitää juuria ja jatkuvuutta. Se on ihmisen persoonallisuudelle tärkeä osa, tärkein edellytys ihmisenä olemiselle. (Halme & Vataja 2011, 16.) Tavoitteena oli kehittää nykyistä varhaiskasvatuksen asiakasperheille suunnattua esitettä, jotta myös asiakkaana olevat somaliperheet voisivat ymmärtää sen sisältöä omalla kielellään ja tätä kautta kotiutua suomalaiseen yhteiskuntaan ja tutustua sen palveluihin helpommin. Esitteen muokkauksen tarkoituksena oli myös tarjota varhaiskasvatuksen työntekijöille työväline monikulttuuriseen työhön. Yhteiskunnalliset palvelut ovat monille maahanmuuttajille lähes tuntemattomia, sillä huomattava osa tulee oloista, joissa sellaisia ei ole (Alitolppa-Niitamo, Söderling & Fågel 2005, 107). Jotta yhteistyö vierasta kieltä puhuvien vanhempien kanssa sujuisi paremmin ja lapsi voitaisiin asettaa etusijalle kielimuurista huolimatta, työyhteisöön tuli kehittää monipuolisempi työväline. Yhteistyö vanhempien ja työntekijöiden välillä on tärkeää. Haasteita yhteistyölle tuovat eri kulttuureista Suomeen muuttaneet lapset ja heidän vanhempansa. Etenkin maahanmuuttajalasten vanhemmat tarvitsevat informaatiota suomalaisen päiväkodin, koulun ja opettajien käytännöistä ja lasten oppimiseen kohdistuvista odotuksista sekä miten vanhemmat voisivat auttaa lapsiaan oppimisessa. Mikäli vanhemmat arvostavat oppimista, se lisää myös lasten motivaatiota oppia ja helpottaa sopeutumista päiväkotiin ja kouluun, joten on hyvä jokaisen kannalta kehittää yhteistyötä. (Paavola & Talib 2010, 125.)

Many factors affect to integration in a new country. Integration takes more time if the conditions are more different. Factors that affect the integration process are the age of immigrant, his gender, education, language ability, status in society, the motive for leaving his native country and the difference between his culture and the host country. (Gardner 2005, 11.) Erilaisista lähtökohdista tulevat maahanmuuttajaperheet tarvitsevat tukea kotoutumiseen etenkin muutoksen alkumetreillä, myös pidemmällä aikavälillä uudessa asuinmaassa. Jokainen sopeutuu uuteen asuinympäristöön ja yhteiskuntaan yksilöllisesti sekä eri ajassa, joten monikulttuurisuutta tukevien toimenpiteiden tulee olla monipuolisia ja niiden tulee olla käytettävissä useissa eri tilanteissa. Osa päivähoidon yhteistyötä

on kotikasvatuksen tukeminen. Siinä painotetaan kasvattajien roolia suhteessa vanhempiin. Kotikasvatuksen tukeminen ei tarkoita perheiden kasvatustelmien hyväksymistä ja niiden tukemista, vaan lapsen edun mukaisesti tavoitteellista keskustelua kasvatuksesta, kasvatuseriaatteista, arvoista ja kulttuurista kasvattajien ja vanhempien välillä. Kunnioitus, kuuleminen, luottamus ja dialogi ovat periaatteita kasvatuskumppanuudelle. (Koivunen 2009, 151, 153.) Monikulttuurisuus lisääntyy jatkuvasti yhteiskunnassamme, ja maahanmuuttajaperheet lisääntyvät asiakaskunnassa. Tästä johtuen jokaisen työntekijän tulisi tietoisesti pyrkiä yhteistyöhön vanhempien kanssa, jotta välttyttäisiin turhilta ristiriidoilta, myös lapsi viihtyisi varmasti paremmin päivähoidossa.

Yhtenä tavoitteena oli tuoda esille varhaiskasvatuksessa mahdollisesti esiintyvää uskontokasvatusta ja suomalaiseen perinteeseen kuuluvia kristillisiä juhlia. Tasa-arvosyistä johtuen kristillisyyden esiin tuominen vähenee jatkuvasti. Yhteiskuntamme kaupallistuu koko ajan enemmän ja juhlien perimmäinen tarkoitus materialisoituu. Lapsien kehityksen kannalta olisi kuitenkin tärkeää huomioida, että jokaisessa kulttuurissa erilaisten juhlien ja termien taustalla on perinteitä ja symboliikkaa. Lapset oppivat uusia asioita toistensa juhlista ja huomaavat, että juhlia ja ympäröivää maailmaa pystyy tulkitsemaan ja ymmärtämään (Parland 2010, 5). On tärkeää tuoda esille suomalaista kulttuuria ja sen perinteitä jo varhaiskasvatuksesta lähtien. Tärkeä osa monikulttuurisuuskasvatusta ovat juhla-perinteet (Halme & Vataja 2011, 47). Sen lisäksi on oleellista jokaisen maahanmuuttajalapsen kehityksen kannalta, että myös heidän perheidensä kulttuuria ja sen perintöjä kannustettaisiin pysymään yllä uudessa kotimaassa. Lisäksi suomalaiset lapset ja perheet voivat oppia uusista kulttuureista ja kielistä, jotka tukevat etenkin lasten kasvua ja kehitystä. Muita kieliä kuullessaan myös suomenkieliset lapset saavat tietoisuuden eri kielistä ja hyötyvät muista kielistä. Tällöin lasten metakognitiivinen tieto kielistä lisääntyy. (Halme & Vataja 2011, 18.) Monipuolisemman, havainnollistavan ja kahta kieltä sisältävän esitteen tavoitteena onkin tukea lasten kehitystä, luoda parempaa kasvatuskumppanuutta, toimia työvälineenä lasten parissa työskenteleville, mutta myös antaa somali-vanhemmille mahdollisuus tutustua itsenäisesti suomalaisen varhaiskasvatuksen termeihin. Maahanmuuttajaperhe tarvitsee tietoa suomalaisesta yhteiskun-

nasta ja sen palveluista omalla äidinkielellään, kotoutumiseen ei riitä pelkkä taloudellinen tuki (Alitolppa-Niitamo ym. 2005, 109).

Perheelle on hyvä välittää viestit suullisesti ja kirjallisesti (Halme & Vataja 2011, 80). Muokatun esitteen tavoitteena oli tavoittaa somaliperheet heidän omalla kielellään, sekä tietysti tuoda perheiden näkyville kristillisestä perinteestä pohjautuvia juhluvuoden juhlia, ja tiedottaa vanhempia heidän mahdollisuudestaan kertoa omasta kulttuuristaan ja uskonnostaan. Erityisen oleellisena osana muokattavaa esitettä oli kertoa vanhemmille kuinka tärkeää lasten on tutustua omaan kulttuuriinsa. Lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti päivähoiton tulee yleinen kulttuuriperinne huomioon ottaen edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta. Uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa on kunnioitettava lapsen vanhempien tai holhoojan vakaumusta. (Laki lasten päivähoitosta 1973/36.)

2.3 Aiemmat tutkimukset ja hankkeet aiheesta

Tutustuessani opinnäytetyöhöni liittyviin aiempiin tutkimuksiin ja hankkeisiin huomasin, että aihe on ollut, ja on edelleen ajankohtainen. Sekä paikallisesti että valtakunnallisesti, monikulttuurisuus ja maahanmuuttajien määrän lisääntyminen suomalaisessa yhteiskunnassa kasvaa vuosittain. Erilaiset selvitykset, hankkeet, projektit sekä uudet ja uudelleen kehitettävät työvälineet maahanmuuttajien parissa tehtävässä työssä ovat tarpeellisia. Lastensuojelun keskusliitto yhdessä Rayn kanssa toteutti Monikulttuurisuus-projektin vuosina 1998–2002. Tämän projektin pohjalta Ikäläinen, Martiskainen ja Törrönen ovat tehneet selvityksen, jonka tarkoituksena on ollut antaa ääni maahanmuuttajavanhemmille sekä sosiaalipalvelujen työntekijöille. He ovat halunneet luoda keskustelua keskeisistä teemoista ja painottaa tutkimuksen tärkeyttä (Ikäläinen, Martiskainen & Törrönen 2003, 7.)

Opinnäytetyötäni varten tarkastelin monikulttuurista Moniku-hanketta, jonka aiheena on sosiaalinen vahvistaminen pääkaupunkiseudun monikulttuurisessa varhaiskasvatuksessa. Hanke yhdisti Espoon, Helsingin, Kauniaisen ja Vantaan kunnat seudulliseen yhteistyöhön tavoitteena turvata lapsen terve kasvu ja kehitys, sekä edistää lapsen sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Tavoitteena oli lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja sosiaalisen vahvistamisen edistäminen. Lisäksi haluttiin tukea lapsen omaa äidinkieltä ja kulttuuria. Hankkeessa myös varhaiskasvatuksen työntekijöiden monikulttuurista tietoisuutta, ammattitaitoa ja osaamista tuettiin vahvistamalla ja vertaisoppimisella. Tällä haluttiin kehittää henkilöstön ja monikulttuuristen vanhempien välistä kasvatuskumppanuutta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2007, 65.) Lisäksi mielenkiintoni herätti Jyväskylän ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opinnäytetyö maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukemista päivähoitossa. Heidän työnsä tavoitteena oli selvittää maahanmuuttajaperheille päivähoiton roolia ja merkitystä, myös päiväkodin arjen tapahtumia, jotka ovat osa lapsen päivärytmiä. (Romo & Soinvirta 2007).

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yhteistyötahona opinnäytetyölle toimi Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalvelut. Kouvola on noin 87 000 asukkaan kaupunki Kymenlaaksossa. Vuonna 2009 Kouvola, Kuusankoski, Elimäki, Valkeala ja Jaala muodostivat yhdessä kuntayhtymän, uuden Kouvolan. Vuoden 2014 alussa Kouvolan kuntayhtymässä on asunut 86 928 asukasta, joista 2260 on ulkomaan kansalaisia. Somaleita on asunut tuolloin paikkakunnalla 283, joka on Kouvolan kolmanneksi suurin maahanmuuttajaryhmä. Eniten Kouvolassa asuu venäläisiä, joita on 659 ja virolaisia 388 asukasta. Kouvolassa maahanmuuttajien määrä on ollut kasvussa 2000-luvulla, mutta valtakunnalliseen tasoon verrattuna määrä on pienempi. (Kouvolan kaupunki i.a.)

Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluihin kuuluu useita eri toimijoita ja verkosto näiden palveluiden järjestämisessä on laaja. Kaupungin järjestämien varhaiskasvatuspalveluiden lisäksi lapsiperheille on tarjolla myös avointa varhaiskasvatusta kolmannen sektorin taholta. Kouvolan kaupungilla on kaiken kaikkiaan 44 päiväkotia, joista osa on vuorohoitopäiväkoteja ja osa ryhmäperhepäiväkoteja. Päiväkodit ovat jaettu kolmeen eri alueeseen: pohjoiseen, keskiseen ja eteläiseen alueeseen. Pohjoiseen alueeseen kuuluvat Jaala, Kuusankoski ja Valkeala, jossa sijaitsee 17 kunnan päiväkotia. Näistä neljä ovat vuorohoitopäiväkoteja ja kolme perhepäiväkotia. Keskisellä alueella, johon kuuluvat Kouvola, Utti, Kaipainen sekä Korja, on 20 päiväkotia, joista kahden toiminta on päättynyt kuluneen kesän aikana. Alueella on sekä kaksi vuorohoitopäiväkotia että perhepäiväkotia. Eteläinen alue pitää sisällään Elimäen kirkonkylän ja Anjalan alueet, joissa on seitsemän kunnan päiväkotia. Tällä alueella on kolme vuorohoitopäiväkotia ja neljä perhepäiväkotia. (Kouvolan kaupunki i.a.)

Kouvolan kaupungin yksityiset päiväkodit ovat osa yksityistä sektoria. Yksityisiä päiväkoteja löytyy kaiken kaikkiaan yksitoista kappaletta. Näistä neljä ovat ostopalvelupäiväkoteja. (Kouvolan kaupunki i.a.) Ostopalvelupäiväkoti tarkoittaa

käytännössä sitä, että perheet ovat suorassa suhteessa kaupungin kanssa ja hakevat päivähoitopaikkaa kaupungin omiin päiväkoteihin. Kaupunki puolestaan ostaa palvelun yksityiseltä palvelun tarjoajalta.

Kolme yksityisistä päiväkodeista toimii kuntalisän ja yksityisen hoidon tai avustetun toiminnan tuella. Kouvolassa toimii myös neljä Mannerheimin lastensuojeluliiton päiväkotia. Yksityisistä päiväkodeista kaksi on kaksikielisille lapsille tarkoitettuja. Nämä ovat Suomi-Amerikka yhdistyksen päiväkotia ja ruotsinkielinen Svenska lekskolan. Kouvolan kaupungin alueella toimii lisäksi kaksi Steiner-päiväkotia, jotka ovat myös yksityisen sektorin ylläpitämiä. Kaikkiaan kahdeksasta yksityisestä päiväkodista voi hankkia lapselleen päivähoitoa palvelusetelillä. Palveluseteli on Kouvolan kaupungin tapa järjestää lapselle päivähoitoa. Palvelusetelien avulla pyritään luopumaan ostopalveluista. (Kouvolan kaupunki i.a.)

4 VARHAISKASVATUS SUOMESSA

4.1 Varhaiskasvatuksen määritelmä

Alle kouluikäisiin suuntautunutta ikäkausipedagogiikkaa kutsutaan varhaiskasvatukseksi. Varhaiskasvatus määrittää kolmea eri asiaa, jotka ovat käytännön pienten lasten kasvatus, alan oppilaitoksissa opiskeltava aine ja alle kouluikäisten kasvatusta tutkiva tieteenala. Keskeisenä työtapana kasvatuksessa ovat leikki, työ, opettelu ja sosiaaliset vuorovaikutustilanteet. Lapsi tarvitsee ohjaavaa kasvatusta, jolle on keskeistä aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus sekä kiireetön, myönteinen ja rohkaiseva ilmapiiri. (Hellström 2010, 256–257.) Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, joka tapahtuu pienten lasten erilaisissa elämän tilanteissa. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lasten tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 9). Omassa opinnäytetyössäni keskityn varhaiskasvatukseen, joka määrittää pienten lasten kasvatusta.

Ensisijaisena tavoitteena varhaiskasvatuksessa on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Lapsen voidessa hyvin, hänellä on mahdollisimman hyvät edellytykset kehitykseen, oppimiseen ja kasvuun. Lapsen perustarpeista huolehditaan sekä lapsen terveyttä ja toimintakykyä vaalitaan, jotta lapsen hyvinvointia voidaan edistää. Lapsi kokee olevansa tasa-arvoinen sukupuolestaan, etnisestä alkuperästään, tai sosiaalisesta tai kulttuurisesta taustastaan huolimatta ja hänet kohdataan yksilöllisten tarpeiden, persoonallisuuden sekä perhekulttuurinsa mukaisesti. Jotta perheiden ja kasvattajien yhteinen kasvatustehtävä loisi lapsen kannalta miellyttävän kokonaisuuden, tarvitaan vanhempien sekä kasvatuksen ammattilaisten kiinteää yhteistyötä, kasvatuskumppanuutta (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 11, 13).

Laaja-alaiseen kasvatustieteelliseen tietoon ja tutkimukseen sekä pedagogisten menetelmien tuntemiseen perustuva kokonaisvaltainen näkemys lasten oppimisesta, kehityksestä ja kasvusta toimii lähtökohtana varhaiskasvatukselle. Varhaiskasvatus on suunniteltua ja tavoitteita sisältävää vuorovaikutusta ja yhteistyötä, jossa keskeinen merkitys on lapsen omaehtoisella leikillä. Varhaiskasvatus muodostuu opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta, mitä yhteiskunta valvoo, tukee ja järjestää. Varhaiskasvatuksen toteutuksen jatkuvaan arviointiin, tavoitteiden asettamiseen ja toteuttamiseen vaikuttaa kulttuurin ja yhteiskunnan jatkuva muutos, johon kasvatus on sidoksissa (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 6, 9.)

Valtakunnalliset ja kuntien omat asiakirjat ohjaavat varhaiskasvatusta. Valtakunnallista ohjausta antavat lasten päivähoitoa ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset, varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Kunnallista ohjausta antavat kunnan varhaiskasvatuksen linjaukset ja strategiat, kunnan varhaiskasvatussuunnitelma, kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma, yksilön varhaiskasvatussuunnitelma sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen esiopetuksen suunnitelma. Keskeiset kansainväliset lapsen oikeuksia määrittelevät sopimukset, kansalliset säädökset ja muut ohjaavat asiakirjat perustavat arvopohjan suomalaiselle varhaiskasvatukselle. Keskeisimpiä varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja erilainen avoin toiminta, joita valtakunnallisten linjausten mukaisesti varhaiskasvatuspalveluissa järjestetään. Palveluita tuottavat kunnat, järjestöt, yksityiset palveluntuottajat ja seurakunnat. (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 6-7, 9, 10.)

4.2 Suomalainen päivähoito

Päivähoito on osa varhaiskasvatusta ja se muodostuu opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta, jotka ovat päivähoidon ydintehtävät. Nämä asiat tukevat lapsen tasapainoista kehitystä, kasvua ja oppimista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö

i.a.) Päivähoidon tavoitteena on tukea kasvatustehtävässä koteja, joiden lapset ovat päivähoidossa, myös edistää lasten persoonallisuuden tasapainoista kehitystä yhdessä kotien kanssa. Päivähoidossa lapselle tulee tarjota jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, sekä lisäksi monipuolinen, lapsen kehitystä tukeva toiminta ja suotuisa kasvuympäristö, huomioon ottaen lapsen lähtökohdat. (Laki lasten päivähoitosta 36/1973 i.a.)

Uskonnollisessa ja muussa kasvatuksessa kunnioitetaan vanhempien vakaumuksia, joten lapsen kieli ja kulttuuri otetaan päivähoidossa huomioon (Opetus ja kulttuuriministeriö i.a.). Päivähoidon on lapsen iän ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti tuettava lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta sekä edistettävä lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä, huomioon ottaen yleinen kulttuuriperinne. Lapsen vanhempien tai holhoojan vakaumusta on kunnioitettava uskonnollisen kasvatuksen tukemisessa. (Laki lasten päivähoitosta 36/1973 i.a.) Lasten päivähoitosta annetussa laissa kasvatustavoitteisiin kuuluu yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajan kanssa, suomen- ja ruotsinkielisten, saamelaiden, romanien sekä eri maahanmuuttajaryhmien lasten oman kielen ja kulttuurin tukeminen (Asetus lasten päivähoitosta i.a.).

Yhteistyö vanhempien kanssa sekä laaja verkostotyö monenlaisten ammatillisten tahojen, kuten neuvolan, puheterapian, toimintaterapian, sairaalan, lastensuojelun ja koulun kanssa kuuluvat päivähoidon perustehtäviin. (Koivunen 2009, 11.) Päivähoitoa voidaan järjestää joko kunnallisena tai yksityisenä palveluna. Kunnallisella tasolla lapsia voidaan hoitaa päiväkodissa, perhepäivähoitossa tai ryhmäperhepäivähoitossa. Yksityiset palvelut tarjoavat vaihtoehtoja hoitojärjestelyille, joita järjestävät päivähoitopalvelut, seurakunnat ja järjestöt. Päivähoito voi olla joko kokopäiväistä tai osapäiväistä hoitoa. Kokopäiväistä hoitoa saa olla enintään kymmenen tuntia päivässä ja osapäiväisen hoidon enimmäiskesto on viisi tuntia päivässä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö i.a.)

4.3 Monikulttuurisuus päivähoitossa

Oikeus omaan kulttuuriin koskee jokaista lasta. Lapsilla jotka kuuluvat kulttuuri-vähemmistöihin, on oltava mahdollisuus kasvaa sekä suomalaisen yhteiskunnan että oman kulttuuripiirinsä jäseniksi. Päivähoidon ja kodin väliselle yhteistyölle varhaiskasvatuksen henkilöstö luo edellytykset, sekä vahvistaa vanhempien osallisuutta siihen. (Varhaiskasvatuksen valtakunnalliset linjaukset 2002, 17–18.) Maahanmuuttajalapsen päivähoiton lähtökohtana pitää olla, että hän saa olla ylpeä vanhemmistaan, perheestään ja taustastaan (Räty 2002, 167). Yleiset varhaiskasvatuksen tavoitteet sekä lapsen kulttuurisen taustan ja äidinkielen huomioon ottaminen toimivat perustana suomalaiselle julkiselle varhaiskasvatukselle. Lähtökohtana suomalaisessa varhaiskasvatuksessa on tyttöjen ja poikien tasa-arvoisuus, vaikka eri kulttuureissa sukupuolten asema vaihtelee. Lasta tuetaan käyttämään omaa äidinkieltään varhaiskasvatuksessa. Perheellä on kuitenkin ensisijainen vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisessä ja kehittämisessä. Mahdollisuuksien mukaan vanhempien ja lapsen äidinkielen kasvuympäristön tietoa ja osaamista käytetään varhaiskasvatuksessa hyödyksi lapsen oman äidinkielen tukemisessa. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 38.) Erilaisia arvoja sekä tapoja tulee kunnioittaa ja päiväkodin arjessa onkin hyvä tunnistaa kristinuskoon kuuluvat tavat ja perinteet. Kaikki lapset eivät voi kulttuurisista syistä osallistua kaikkeen toimintaan, joten heille tulisi järjestää tasa-arvoista, vaihtoehtoista toimintaa. (Räty 2002, 167.)

Päiväkodin arki, vieras kieli, tavat ja ruoka ovat lapselle itselleen uusia asioita. Myös leikkikalut ja askarteluvälineet voivat olla uusi kokemus. (Räty 2002, 166.) Osallistuminen varhaiskasvatukseen tarjoaa luonnollisia tilanteita toisten lasten ja kasvattajien kanssa, jotka tukevat eri kulttuuri- ja kielitaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomea tai ruotsia toisena kielenä. Vanhempien kanssa tehtävässä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmassa sovitaan lapsen kielen ja kulttuurin tukemisesta, koska lapsi tarvitsee lisäksi ohjausta ja tukemista kielen omaksumiseen ja käyttöön. Vanhempien ja eri kulttuuriyhteisöjen kanssa tehtävällä yhteistyöllä edistetään lapsen kulttuuriperinteen jatkumista ja tuetaan lapsen

mahdollisuutta ilmentää omaa kulttuuritaustaansa. (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 38.)

The staff of the day care centre need the help of parents. Parents know their children, their own culture and their wishes. Together parents and the staff are capable of developing the day care service. (Munge, Qvist & Tuomarla 2001, 14.)

Maahanmuuttajataustaisten lasten vanhempia on erityisen tärkeää tiedottaa ja keskustella heidän kanssaan suomalaisen varhaiskasvatuksen tavoitteista ja periaatteista. Lasten kotouttamista edistetään varhaiskasvatuksella, ja vanhempia tulee kannustaa käyttämään lapsen omaa äidinkieltä, sekä kertoa kuinka lapsen äidinkieltä voi tukea kotona ja luoda toimivalle kaksikielisyydelle perustaa. (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 39.) ”Vanhemmat ovat viime kädessä vastuussa lapsensa kasvatuksesta”, toteaa Koivunen (Koivunen 2009, 151).

4.4 Uskontokasvatus päivähoitossa

Hoito- ja kasvatusympäristölle asetettu uskontokasvatuksen tavoite on, että lapsi tulee osaksi juhlapyhien perinnettä ja saa keskeistä tietoa kristinuskon kulttuuriperinteistä sekä sisällöstä (Pulkinen 2011, 132). Mahdollisuus tutustua oman uskonnon keskeisiin sisältöihin, uskontoon liittyviin asioihin ja uskonnollisiin juhliin ovat uskontokasvatuksen tavoitteita (Halme & Vataja 2011, 49). Uskontokasvatuksen tavoitteille on ollut keskeistä rohkaista lasta olemaan herkkä uskontoa ja uskonnollista ulottuvuutta kohtaan, yrittää löytää kunnioittavia tapoja lähestyä eri uskonnon ilmenemismuotoja, sekä lasten eettisen ymmärryksen kehittäminen (Kallioniemi, Räsänen & Hilska 2003, 96). Lapsen identiteetin muodostumisen tukeminen ja valmiuksien antaminen uskontoon liittyvien asioiden kohtaamisessa ovat uskontokasvatuksen tehtävä. Lapsi saa kokemuksia omasta arvokkuudesta, ainutlaatuisuudesta sekä hyväksyttynä ja rakastettuna olemisesta. Uskonnon tulisi olla osana lapsen arjessa antamassa turvallisuutta, rohkeutta ja toivoa juhlien ja pyhyiden lisäksi. (Kangasmaa, Petäjä &

Vuorelma 2008, 62.) Pienelle lapselle uskonnolliset ja katsomukselliset perinteet, tavat ja käytännöt luovat turvallisuutta ja jatkuvuutta (Kangasmaa ym. 2008, 64).

Yksi varhaiskasvatussuunnitelman sisällöllisistä orientaatioista on uskonnollis-katsomuksellinen kasvatus. Uskonnollis-katsomuksellinen kasvatus ei käsitä ennalta annettua luettelon opettamista, vaan lapselle järjestetään toimintaa orientaatiosta käsin, missä tämä näkökulma otetaan huomioon. (Halme 2010, 8.) Erilaiset ympäristöt ja tilanteet tarjoavat lapsille mahdollisuuden oppia jatkuvasti. Lapset ovat aktiivisia oppijoita ja ollessaan vuorovaikutuksessa ihmisten sekä ympäristön kanssa, he käsittelevät ja jäsentävät tietoa olemassa olevien käsite- ja rakenteidensa kautta. (Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003, 23.) Uskontokasvatukseen liittyvä tieto on jatkuvasti merkityksellisempää monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Uskontokasvatuksen yksi keskeisimmistä tehtävistä on kohdata erilaisuutta ja antaa valmiuksia elämään moniuskontoisessa yhteiskunnassa. (Kallioniemi ym. 2003, 102.)

Uskonnon opetus on rakentunut pitkään luterilaisen kirkon oppeihin, ja se on ollut luonteeltaan tunnustuksellista. Painopiste on muuttunut viimeisten vuosikymmenien aikana. Tavoitteena on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys, jolla halutaan edistää oppilaiden uskonnollista, eettistä ja sosiaalista kehitystä. (Halme & Vataja 2011, 48.) Uskonnon opetuksen tulisi pyrkiä vastaamaan avoimella ja toimivalla tavalla haasteeseen, jonka yhteiskunta antaa, kun yhteiskunnassa tapahtuu jatkuvaa uskonnollista eriytymistä sekä monimuotoistumista (Iivonen & Pöyhönen 2011, 45). Varhaiskasvatustalot tekevät usein yhteistyötä myös seurakuntien kanssa. Seurakunnan tehtävä avautuu varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta yhteistyössä päivähoiton kanssa. Seurakunnan tulee ymmärtää, mitä varhaiskasvatussuunnitelma sanoo varhaiskasvatuksesta, ja toimia palvelijan sekä tukijan roolissa. Seurakunnalla voi olla erilaisia tehtäviä, kuten tuen antaminen uskontokasvatuksessa, materiaalin välittäminen, erilaisten virikkeiden antaminen sekä yhdessä sovitut hartaudet ja jumalanpalvelukset. Päivähoidon on hartauksia ja jumalanpalveluksia sovittaessa huolehdittava, että kenenkään oikeuksia ei loukata. (Halme 2010, 40.)

5 SOMALIT

5.1 Somalia ja somalien kulttuurijako

Tällä hetkellä Somalian turvallisuustilanne on erittäin huono, maailmanlaajuisesti tilanteen arvaamattomuutta lisää Afrikan Unionin sotilaallinen operaatio. Alueella on erittäin suuri terrorismin-, sekä korkea kidnappausuhka, joka kohdistuu länsimaalaisiin. Poliittinen tilanne on sekava, koska maassa on jatkunut jo toistakymmentä vuotta levottomuuksia ja sisällissota. Näistä johtuen poliisi ja oikeuslaitos toimivat huonosti. Suurin osa Somaliasta on humanitaarisen avun tarpeessa. Suomen suurlähetystö kehoittaa poistumaan maasta välittömästi, matkustusta valtioon ei suositella, tai sitä on harkittava tarkoin. (Ulkoasiainministeriö 2014.) Vuoden 2013 lopussa somalilaisia on asunut Suomessa 7465 (Tilastokeskus i.a.). Somalit ovat kotoisin Somalian valtiosta. Se sijaitsee Afrikan sarvessa. (Kassim 2001, 5.) Somalia on yksikielinen maa, ja somalinkieli on ollut vuoteen 1972 saakka suullista perinnettä, jonka jälkeen on alettu tuottaa kirjallista perinnettä. Yhtenäinen, rikas kulttuuri ja suullinen kulttuuriperintö on vallinnut Somaliassa, jossa on ollut hyviä runoilijoita ja sanankäyttäjiä. (Kassim 2001, 10.) Kulttuuriperintö pohjautuu paljolti paimentolaiselämään ja kaupankäyntiin (Räty 2002, 90). Somalilaisten taustoissa on suuria eroja sen suhteen, ovatko he ennen Suomeen tuloa asuneet maalla vai kaupungissa, ja millainen koulutus heillä on. Monen somalilaisen elämä on varmasti muotoutunut erilaiseksi uudessa ympäristössä. (Ikäläinen ym. 2003, 65.)

Suurin osa somaleista on ollut kierteleviä paimentolaisia, jotka ovat pitäneet kameleita. Kamelit ovat olleet perinteinen vaurauden mitta Somaliassa. Lisäksi paimentolaisilla on ollut lampaita ja vuohia, sekä nautoja suotuisilla alueilla. 60-70 prosenttia väestöstä ovat paimentolaisia tai heillä on perheside paimentolaisiin. Nykyään monet saattavat elää osan vuodesta kaupungeissa. Väestöstä huomattavan pieni osa elää pääosin rannikon keskuksissa, ja saa elantonsa

kalastuksesta tai kaupasta. Somalian merkittävin kulttuurijako keskittyy kiertelevien paimentolaisten ja maanviljelijöiden välille, jotka muodostavat kaksi kulttuurista pääryhmää. Siten Somaliens kansakunta käsittää kuusi ryhmää, joista kaksi ovat keskittyneet maanviljelyyn ja paimentolaisuuteen neljä. Näiden ryhmien lisäksi Somaliassa esiintyy eri klaaneja ja väestöryhmiä, jotka eivät välttämättä ole lainkaan sukua edellä mainittujen ryhmien edustajille. (Lewis 2014, 17–19.)

Etelä-Somalian, Shabelle- ja Jubba-jokien välistä, hedelmällistä aluetta asuttavat pääosin maanviljelijät ja karjatilalliset. Näillä alueilla asuvat ihmiset muodostavat kahden ryhmän liittokunnan. Tässä liittokunnassa ihmisten juuret ulottuvat eri tahoille ja ryhmässä osa somaleista on ollut ennen orjia, ja nykyään työskentelevät usein rakennustyömailla työmiehinä. Tämän liittokunnan yhteiskunnallinen status on alhainen, ja paimentolaiset halveksivat heitä. Näiden ryhmien sosiaalinen rakenne perustuu vieraiden klaanien jäsenten liittämiseen oman klaanin sisään. Näin liitetyt jäsenet omaksuvat uuden identiteetin, jonka myötä saavat maanomistusoikeuden. Nykyään vain pieni osa polveutuu ryhmän perustajista, mutta he säilyttävät silti asemansa ryhmän laajetessa. Tämä liittokunta on kaikista avoin ja vieraanvaraisin somaliryhmä. (Lewis 2014, 17–18.)

Somalien perinteisen sosioekonomisen järjestelmän päätyypit muodostavat paimentolaisryhmät, jotka ovat ylpeitä syntyperästään. Näiden ryhmien järjestelmä perustuu miespuolisten jäsenten sukujuuriin. Paimentolaisryhmät ovat muodostuneet neljästä pääryhmästä, jotka ovat jakautuneet laajemmin Somaliassa maahan. Ensimmäinen ryhmä elää Hararin, Zeilan ja Boraman välisellä alueella, Adeninlahden poukamassa, lähellä Etiopian ja Djiboutin rajoja. Osa tästä ryhmästä on lisäksi asettunut myös eteläiseen Somaliassa, Merkan alueelle. Toinen ryhmä asuttaa Somalimaan tasavaltaa Luoteis-Somaliassa. Kolmas ryhmistä on suurin ja laajimmalle levinnyt somaliklaani. He asuvat Koillis-Somaliassa, Puntmaan alueella, sekä Koillis-Keniassa ja Ogadenin alueella, Itä-Etiopiassa. Neljäs ryhmä on sijoittunut Keski-Somalian Hiranin ja Mudugin alueille, sekä eteläisellä rannikolla sijaitseville Benadirin osille ja sen takamaille. Benadirin alueella sijaitsee maan pääkaupunki Mogadishu. Mogadishussa on ollut 1900-luvun alusta asti edustajia kaikista somaliryhmistä, myös profeetan

jälkeläiset ja muut uskonnolliset erityisryhmät ovat asuttaneet tätä paikkakuntaa. (Lewis 2014 18–19.)

Somaleilla on voimakas kansallinen itsekunnioitus erityispiirteitään kohtaan. Tämä voi näkyä ylimielisyytenä käytöksessä. He toivovat voivansa säilyttää kulttuurinsa salaisuudet, ja jakavansa niitä omilla ehdoillaan ja tavoillaan. Somalit ovat luonteeltaan varovaisia kaikkia, sekä ulkomaalaisia että toisten ryhmien jäseniä kohtaan. He ovat myös hyvin vieraanvaraisia, ja pitävät sitä kunniatehtävään, vaikka aluksi saattavat antaa hyvinkin varautuneen kuvan itsestään. Ristiriitainen käytös voikin hämmentää. Auktoriteetteja kohtaan somalit antavat kunnioitusta vain hetkellisesti, koska he muuttavat sopivan hetken tullen mieltään. Tästä johtuen somaleita kuvataankin vaikeasti hallittavina ihmisinä, myös päättäväisinä ja omapäisinä. Heidän kanssaan voi keskustella, mutta heidän päätöksensä eivät ole ohjaitavissa. (Lewis 2014, 36–37.)

5.2 Somaliperhe

Isän, äidin ja lasten lisäksi Somaliassa perheeseen kuuluu myös muita jäseniä, kuten isovanhemmat ja serkut. Perheen jäsenillä on vastuu toistensa hyvinvoinnista ja toimeentulosta, he muodostavat perheen sosiaalisen sekä taloudellisen tukiverkoston. (Kassim 2001, 11.) Pakolaisuuden seurauksena perinteiset suurperheet ovat hajonneet pienempiin yksiköihin. Perheet ovat nykyään ylijäisiä, ja yhteyttä pidetään eri puolille maailmaa puhelimitse, kirjeitse, sähköpostitse, faksein ja tapaamisin. Suomessa asuville somaleille perhe on edelleen tärkeä voimavara. (Yhteiset lapsemme 2005, 17.) Uskonto on somaleille on tärkeää, mistä johtuen islamin lait ja etiikka määrittävät heidän jokapäiväistä elämää. Tämä näkyy heidän tavoissaan pukeutua, ruuan valmistuksessa, lasten kasvatuksessa, avioliiton järjestämisessä, perinnön jaossa ja perheiden sisäisissä suhteissa. (Kassim 2001, 5.)

Islamin lain mukaan miehellä voi olla enintään neljä vaimoa kerrallaan. Somalit ovat perinteisesti moniavioisia, ja vaimojen lukumäärä on riippuvainen miehen

iästä. Vanhemmilla miehillä on enemmän vaimoja kuin nuoremmilla. Rikkailla ja menestyneillä miehillä on yleensä neljä puolisoa. Moniavioisuuden todellinen esiintyminen vaihtelee kuitenkin paljon. Avioliittokäytännöt ovat luonteeltaan järjestettyjä. Avioliitot solmitaan eri ryhmien välillä pääosin poliittisista tai rahallisista syistä. Karkaaminen on yleinen tapa pyrkiä välttämään järjestettyjä liittoja. Avioliittojen ollessa epävakaita, avioeroja esiintyy paljon, joten somalimiehellä voi olla elämänsä aikana useampiakin liittoja. Suuri osa miehistä on ollut elämänsä aikana noin kuusi kertaa naimisissa tai mahdollisesti useamminkin. Moniavioisessa paimentolaisperheessä vaimot lapsineen muodostavat jokainen oman yksikön, jossa heillä on asunto ja hieman karjaa, lampaita ja vuohia. Runsaasti omaisuutta omaavan miehen tila jaetaan erillisiksi palstoiksi. Miehen omistaessa vähän maata, vaimot työskentelevät samalla palstalla, mutta jakavat sadon keskenään. Moniavioisessa perheessä hallitsee tietynlainen hierarkia. Ensimmäinen vaimo on vanhin ja hänen lapsensa esikoisia. Heillä on myös etuoikeutettu asema muihin nähden. Hän johtaa muiden vaimojen perheitä sekä huolehtii perheen rahakirstun avaimista. Usein mies asettaa nuorimman, ja viehättävimmän vaimonsa etusijalle, vaikka islam velvoittaa kohtelemaan vaimojaan tasa-arvoisesti. Tästä johtuen muiden vaimojen ja heidän lastensa keskuudessa ilmenee usein kateutta ja riitoja. Hierarkia vaimojen ja lasten välillä heijastuu myös perheen tulojen ja perinnön jaksamisessa. Islamin laissa perinnönjaossa naisella on heikompi oikeus kuin miehellä. Esimerkiksi miehet ovat ainoastaan etuoikeutettuja kameleiden omistukseen, kun naiset voivat periä talon, maata ja pienen määrän karjaa. Yleisesti miehet ovat naisia ylempänä, ja kulkevatkin naisten edellä. Työtehtävät on myös jaettu sukupuolten mukaan, mikä korostaa sukupuolieroja. Naisten tehtävänä on huolehtia lampaista ja vuohista, ja miehet laiduntavat kameleita. (Lewis 2014, 24–27.)

Somaleiden avioliiton ensisijainen tarkoitus on tehdä jälkeläisiä, etenkin miespuolisia perillisiä. Poikalasten koetaan lisäävän isänpuoleisen suvun voimaa ja kunniaa, sekä he kohottavat isän asemaa ja mainetta. Suuren lapsikuolleisuuden ja ankarien ilmastonvaihteluiden takia suurella jälkeläisten tuotannolla halutaan korvata luonnollinen poistuma. Lisäksi mahdollisimman suuri pääluku on jatkuvana tavoitteena, koska se osoittaa lukumäärällistä vahvuutta, josta väes-

tön taisteluvahvuus ja poliittinen voima ovat riippuvaisia. Edellä mainitut asenteet vaikuttavat laajalti väestön keskuudessa, mikä ei kannusta nykyaikaiseen perheiden suunnitteluun. (Lewis 2014, 24–25.) Lasten tehtävä on aikanaan huolehtia vanhemmistaan, olla vanhemmilleen sosiaaliturvana (Yhteiset lapsemme 2005, 17). Pohjana kasvatuseriaatteille on käsitys miehen ja naisen rooleista. Isän rooli on keskeinen ulospäin ja perheen sisällä äiti on keskeinen hahmo islamilaisessa perhehierarkiassa. Yhteiskunnassa jossa lapsia ja erityisesti poikia arvostetaan suuresti, poikien äiti on merkittävässä asemassa, sillä vain nainen kykenee synnyttämään. (Palva & Perho 1998, 20, 26.) Elinkeinorakenne, yhteiskuntamuoto sekä kansalliset, taloudelliset ja ilmastolliset tekijät vaikuttavat naisen asemaan käytännössä islamilaisessa maailmassa. Naisen asemaan vaikuttava tekijä ei ole ainoastaan islam. Eri sosiaaliryhmien ja eri alueilla asuvien naisten arvostuksissa, tavoissa sekä tottumuksissa on suuriakin eroja. (Hallenberg 2002, 149.) Selkeämmin somalikulttuurissa on havaittavissa eroja aikuisten, naisten ja miesten, asemien välillä. Kun taas lasten, tyttöjen ja poikien, välillä merkittäviä eroja ei näy. Somaliassa lasten kasvatukseen osallistuu vanhempien lisäksi muu suku, ystävät, opettajat ja naapurit (Kassim 2001, 11). Yleensä lapset aloittavat koraanikoulun noin viiden vuoden ikäisinä, ennen virallista kouluikää (Kassim 2001, 11). Lasten uskonnollinen kasvatus tulisi alkaa seitsemän vuoden ikäisenä, jolloin he aloittavat vähitellen noudattamaan islamin ulkoisia muotoja, kuten rukousta. Muslimiperheen lapsi kasvaa vanhempiensa uskoon ja uskonnolliseen käyttäytymiseen seurattuaan heidän uskonnollisia traditioita. (Palva & Perho 1998, 26-27.)

5.3 Islam ja elämä muslimina

Uskontoa ja kulttuuria on hankala erottaa toisistaan, sillä islamin uskoa harjoitetaan monissa maissa, joissa monet kulttuuriset tavat ja uskonnolliset käsitykset sekoittuvat keskenään. Jokaiselle muslimille ja muslimiperheelle on yksilöllistä, millainen sija uskonnolla on heidän elämässään ja kuinka he toteuttavat koraa-nia arjessaan. Eri maiden perinteet, yhteiskunnalliset olosuhteet ja kansalliset

kulttuurit vaikuttavat muslimien elämäntapaan sekä käyttäytymisen normeihin. Ainoa muslimia määrittävä tekijä ei ole uskonto, joka on hyvä ottaa huomioon. (Alitolppa-Niitamo ym. 2005, 96, 98.) Uskonnonkaan suhteen somalilaiset eivät ole samanlaisia, kuin välttämättä luullaan. Eri moskeijoiden tulkinnat ja käytännöt eroavat toisistaan. (Ikäläinen ym. 2003, 65.) Uskonnollinen toiminta usein syventyy ihmisen tullessa vieraaseen ympäristöön. Vieraassa ja pelottavassa ympäristössä uskonnollinen toiminta luo turvaa. Islamilaisessa yhteiskunnassa uskonto on luonnollinen osa elämää, ja ympäröivä yhteiskunta vaikuttaa uskonnollisten tapojen noudattamiseen. (Räty 2002, 72-73.)

Ihmisen elämä on osa koko maailmankaikkeuden järjestelmää islamissa, ja tämä järjestelmä toteuttaa Jumalan suunnitelmaa. Ainoa pysyvä on Jumala, kaikki muu on katoavaa. (Hallenberg 2002, 46.) Islam on olennainen tekijä muslimin maailmankuvassa, islamilainen identiteetti perustuu uskon lisäksi myös islamilaiseen yhteiskuntajärjestelmään ja normistoon. Islamin uskontoa noudattavan muslimin vuorokautta ja koko elämää rytmittävät islamin ulkoiset muodot. (Palva & Perho, 13, 17.) Islamin uskossa on viisi peruspilaria, jotka ovat todistus, rukous, almuvero, paasto ja pyhiinvaellus (Hallenberg 2002, 50). Todistus määrittyy rukouskutsussa, jossa ilmaistaan, että on olemassa vain yksi Jumala eli Allah, ja Muhammed on hänen profeettansa. Rukous rytmittää muslimin vuorokautta viidesti, johon kuuluu olennaisesti puhtaus. Almuverojen anto kuvastaa aikuisuutta ja muiden huomioon ottamista, tällöin kyetään ottamaan vastuu itsestä ja muista. Paasto tapahtuu kerran vuodessa, joka edellyttää täysi-ikäisyyttä, sillä se on sekä mielen- että ruumiinharjoitusta. Pyhiinvaellusta voidaan pitää muslimin elämän kohokohtana, joka toteutetaan kerran elämässä. Pyhiinvaellus valmistaa muslimin fyysiseen kuolemaan sekä uuteen hengelliseen syntymään. Jokainen muslimi on vapaa valitsemaan, kuinka tarkkaan näitä pilareita noudattaa. Kenenkään ei ole välttämätöntä nousta aamunkoitteessa mennäkseen moskeijaan, kuten kristittyjen ei tarvitse halutessaan mennä jumalanpalvelukseen. (Palva & Perho, 17, 40.)

Muslimin jokapäiväisessä elämässä koraanilla on keskeinen merkitys. Moskeijoissa luetaan koraania ja selitetään sitä, eikä pidetä varsinaista saarnaa. (Hal-

lenberg 2002, 66.) Koraani sisältää islamin opit, jotka Allah on kertonut profeetta Muhammedille. Koraanissa käsitellään uskonnon perustaa, moraalialia ja yhteiskunnan järjestystä. Tärkeä osa muslimin elämää ja islamin uskoa ovat erilaiset henkilökohtaiset hygienian säännöt. Ennen rukousta tapahtuva osittainen ja päivittäinen peseytyminen ovat tärkeitä. Ruokailun suhteen muslimit ovat tarkkoja siitä, että eivät syö sianlihaa ja verituotteita. Islamilaisittain teurastettua lihaa syö osa, tarkasti islaminuskoa noudattavat muslimit. Tämä tarkoittaa, että liha on teurastettu koraanin säkeitä lukien ja eläin on kuollut verenvuotoon. (Räty 2002, 71, 74.)

6 ESITTEEN TOTEUTUS

6.1 Esitteen sisällön tuottaminen

Uutta esitettä varten keräsin lisää tietoa varhaiskasvatuksen piirissä työskenteleviltä työntekijöiltä. Työntekijöitä haastatteleamalla saisin realistisen tiedon so-maleiden kanssa tehtävästä työstä, sen haasteista ja rikkauksista. Ilman teke-miäni haastatteluita en olisi saanut monikulttuuriseen varhaiskasvatukseen tar-vittavaa työvälinettä, joka sisältää työntekijöiden näkökulmasta tärkeitä asioita. Keräämilläni tiedoilla sain työntekijöiden äänen kuuluviin liittyen monikulttuuri-seen varhaiskasvatustyöhön. Halusin haastatella työntekijöitä, koska koen heillä olevan parhaat ja realistiset näkökulmat monikulttuurisesta työstä lasten ja per-heiden kanssa. Yhtenä pääaiheena haastatteluissa oli uskontokasvatus, johon liittyvillä kysymyksillä, halusin hankkia työntekijöiden näkökulmia, mistä asioista ja kuinka he toivoivat maahanmuuttajaperheitä tiedotettavan kristilliseen perin-teeseen kuuluvista juhlista suomalaisessa kulttuurissa, myös varhaiskasvatuk-sessa.

Kouvolan kaupungin päiväkotien ennakkoon valituille työntekijöille tein yksilö-haastattelut yhtä kertaa lukuun ottamatta, jolloin paikalla oli samanaikaisesti kaksi työntekijää. Haastatteluita tein yhteensä viisi kappaletta. Haastatteluiden tarkoituksena oli selvittää ja monipuolistaa esitteestä löytyviä tietoja. Haastat-teluissa esitettävien kysymyksien avulla selvitin työntekijöiden näkökulmia ja ehdotuksia kehitettävän esitteen sisällön täydentämiseksi. Haastateltavat työn-tekijät tavoitin ja sain mukaan yhteydenotoilla päiväkotien johtajiin. Kaikki haas-tateltavat olivat naisia. Haastattelut tapahtuivat päiväkodeissa ennalta sovittuina ajankohtina, erillisissä tiloissa, joissa olisi rauhallista keskustella. Olin lähettänyt haastattelurungon haastateltaville etukäteen sähköpostitse, mutta tuntematto-masta syystä kaikille viesti ei ollut mennyt perille, ja osa sai tutustua haastatte-lukysymyksiin vasta tapaamisen alkaessa. Ennakkoon haastattelurungon saa-

neet olivat ehtineet perehtyä aiheeseen jo paremmin, ja heillä oli mielestäni kattavammin vastauksia, kuin henkilöillä, jotka näkivät kysymykset vasta haastattelutilanteessa. Sähköpostilla lähetetty runko ei ollut lähtenyt yhteensä kolmelle työntekijälle. Kaksi haastateltavaa oli saanut kysymykset ja ehtinyt tutustua niihin etukäteen. Esitin kysymykset kasvotusten, ja vastaukset kirjasin ylös tietokoneelle samanaikaisesti, kun keskustelua vietiin eteenpäin. Koin tämän nopeimmaksi keinoksi saada tarvittavat tiedot kirjallisena muistiin.

Loin haastatteluihin rungon, joka sisälsi 11 kysymystä. Halusin kysymyksillä selvittää, minkälaisia käänöslauseita työntekijät halusivat liittyen lasten vaate-tukseen, varhaiskasvatuksessa tapahtuvaan ruokailuun, lasten terveyteen ja hygieniaan, ruokalepoon, kotiin lähetettävään posttiin tai erilaisiin tapahtumiin, tilaisuuksiin, retkiin ja tapaamisiin. Kysyin myös minkälaisia käänöslauseita työntekijät kokivat tarvitsevänsä liittyen varhaiskasvatuksessa tapahtuvaan uskontokasvatukseen, sekä siihen liittyviin tilanteisiin ja asioihin. Selvitin minkälaisia väärinkäsityksiä ja haasteita työntekijät olivat kokeneet liittyen uskontokasvatukseen, islamin tai kristinuskon kohtaamiseen, miten lapsi on reagoanut tilanteisiin, joissa ei ole päässyt osallistumaan tilanteisiin kuten muut lapset, sekä minkälaista vaihtoehtoista toimintaa lapselle on järjestetty, jos hän ei ole saanut osallistua toimintaan uskonnollisista syistä johtuen. Haastattelun loppuvaiheessa halusin saada selville, oliko jotain muuta mitä työntekijä haluaisi lisätä esitteeseen, mikä edesauttaisi somaleiden kanssa tehtävää työtä tai haluaisiko hän vielä täydentää jotakin edellä kysytyä kohtaa. Kysymykset olivat hyvin yksinkertaisia ja lyhyitä, joten niiden kuuleminen ja näkeminen vasta haastattelutilanteessa, eivät aiheuttaneet paineita tai mielipahaa. Haastattelut olivat vapaamuotoisia ja ne toteutettiin keskustellen kustakin esitetystä kysymyksestä yksitellen. Työntekijöiden henkilöllisyys ei tule kerätyissä tuloksissa ilmi, koska se ei ole kerätyn tiedon ja työn kannalta oleellista. Haastatteluita ei kuvattu tai nauhoitettu, koska niiden sisältö tai niissä kerättävä tieto oli neutraalia materiaalia työvälineen kehittämistä varten ja se oli suotavaa kerätä ilman tallenteita. Haastattelut eivät myöskään sisältäneet tietoa, joka voisi olla vahingollista itse haastateltavia tai muita henkilöitä kohtaan.

Jokaisen haastattelun jälkeen kirjasin tekemäni havainnot ja kokemukset haastattelutilanteesta ylös helpottaakseni kirjallisen työn tekoa. Tehtyäni kaikki haastattelut, aloin käydä läpi työntekijöiltä saamiani tietoja. Jotta näkisin millaisia vastauksia oli kokonaisuudessaan annettu, minun tuli kirjata vastaukset yksitellen ylös. Näin pystyin myös näkemään kuinka paljon oli tullut samoja vastauksia. Suurin osa annetuista käännöslause- ja käännössanatoiveista käsittelivät lasten vaatetuspuutoksia, yleistä hygieniää, rauhoittumista päivälevon ajaksi, lasten lepäämistarvetta sairauden aikana, yhteistyötahojen laaja-alaisuutta, aikatauluja, numeroita, kuukausia ja päivämääriä. Työntekijät kokivat tärkeäksi, että pystyisivät kertomaan vanhemmille kuinka lapsen päivä hoidossa on sujunut. Uskontokasvatukseen liittyvän tiedon keskeisimmät piirteet olivat kerrottavien asioiden tunnustuksettomuus, kristillisyyteen pohjautuvat juhlaperinteet sekä tieto siitä, että ennalta sovittaessa kenenkään ei ole pakko osallistua uskontokasvatukseen tai seurakunnan järjestämiin tilaisuuksiin. Työntekijöille oli selvää, että eri uskontojen edustajien kanssa tulee selvittää voiko lapsi osallistua toimintaan kuten muut lapset. Vanhemman lapsen kanssa keskustelu asiasta koettiin helpommaksi kuin nuoremman kanssa. Vanhemmalle lapselle oli yksinkertaisempaa selventää ristiriitaiset tilanteet, vaikka ensisijaisesti toivottiin vanhempien keskustelevan asiasta kotona. Vaihtoehtoinen toiminta uskontokasvatuksen rinnalla vaihteli tilanteiden mukaan. Toiminnan sisältö riippui pitkälti kyseisen päiväkodin resursseista. Joissakin tilanteissa työntekijöiden määrä rajoitti tai mahdollisti monipuolisen ajanvietteen. Myös päiväkotien sijainti ja niistä löytyvien tarvikkeiden vaihtuvuus vaikuttivat tarjottavan toiminnan sisältöön ja laatuun. Lisäksi työntekijöille oli olennaista, että somalivanhempia tiedotettaisiin tulkin käytön mahdollisuudesta, jos jokin tilanne vaikuttaa heistä epäselvältä.

Koottuani haastatteluvastaukset aihepiireittäin, lähdin muodostamaan niistä yhtenäistä tekstitiedostoa. Pyrin sisällyttämään esitteen uusiin tietoihin kaiken työntekijöiltä saamani informaation, jotta se palvelisi tarpeita. Saatua tietoa ei ollut niin paljon, että sitä ei olisi pystynyt käsittelemään ja lisäämään syntyneeseen lehtiseen. Pääosin haastatteluista saatu tieto oli yhteneväistä keskenään, ja työntekijät kaipasivat tietoa samoista aihepiireistä. Edellisen esitteen pohjalta keräsin olennaista tietoa uuden sisältöä varten. Valittua tietoa tiivistin ja kehitin

selkokielelle, jotta myös huonosti suomea osaavan olisi sitä helppo lukea. Lisäksi muokkasin esitteen otsikointia selkeämmäksi. Esitteen kappaleet Etusijalla lapsi, Hoito, opetus ja kasvatus, Päivähoitomaksu, Työntekijöitä koskevat erityisvelvollisuudet ovat sisällöltään samat kuin edellisissäkin esitteissä. Tietoja on ainoastaan tiivistetty ja muutettu selkeämmälle kielelle. Kappaleet Lapsi hoidossa, Lapsen turvallisuus, Syömään!, Lapsen terveys ja Alle kouluikäisten tarttuvataudit ovat osittain Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden tuottamaa tekstiä, mutta niissä on työntekijöiden toiveiden mukaisia lisäyksiä vanhemmille välitettävistä tiedoista. Täysin itse tuottamani kappaleet ovat Ilmoitannämä asiat aina lapsesi päivähoitopaikkaan, Ulkoillaan yhdessä, Mukaan päivähoitoon, Päivähoidossa tapahtuu kaikki mukaan!, Kristilliset perinteet toiminnassa, Yhteistyö seurakunnan kanssa, Varhaiskasvatukseen liittyviä käännsanoja ja käänns-lauseita sekä Kuvia tavaroista joita lapsi tarvitsee päivähoitossa. Itse tekemiini kappaleisiin olen kirjannut tiedon työntekijähaastatteluissa saamieni tulosten pohjalta. Kristillisistä perinteistä Suomessa kertova kappale perustuu lukemaani teoriaan uskontokasvatuksesta sekä monikulttuurisesta varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta. Halusin perustaa lisätyn tiedon teoriaan, jotta sen sisältö olisi mahdollisimman luotettavaa.

6.2 Käännöstyö, esitteen taitto ja painatus

Tekstien koonnin jälkeen tarkistutin työn työelämätaholla, jolla olisi edelleen ollut muokkaustoiveita liittyen uskontokasvatukseen ja seurakunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön. Muokkaustoiveet liittyivät tiedon tiivistämiseen ja asian esittämiseen hienovaraisemmin. Tiivistyneen aikataulun puitteissa minun ei ollut enää mahdollista tehdä muutoksia, joten lähetin työn käännettäväksi. Käännöstä varten tiedustelin eri käänns-palveluiden kustannusarvioita tehtävästä työstä. Kouvolan seurakunnan diakoniajohtokunnan myöntämän Aino Martikaisen rahaston opiskelustipendin suuruus rajasi pois yli budjetin menevien palveluiden antamat tarjoukset. Hintaa työlle pyysin yhteensä kuudelta eri käänns-palvelulta tarjoavalta yritykseltä ja tiedusteluita tein sähköpostitse suoraan yrityksille. Ainoastaan yksi yritys, Helsingin tulkkikeskus, teki budjettiin sopivan

tarjouksen, johon välittömästi tartuin. Tarjous sisälsi 24 sivua kattavan käännöstyön freelancer-tulkin tekemänä. Muissa yrityksissä tehdyt työt olisivat olleet ammattitulkien tekemiä ja kustannukset tietysti huomattavasti korkeampia. Yhteistyötahon kanssa oli ollut aiemmin keskustelua freelancer-tulkin käyttämisestä käännöstyössä. Heidän mukaansa olisi ollut turvallisempaa käyttää ammattitulkia, koska käännöstyölle ei ollut somalinkielistä oikolukijaa ennen valmiin esitteen koekäyttöä. Koska käännös tehtiin täysin stipendirahojen turvin, ei ollut muuta mahdollisuutta kuin tukeutua freelancer-tulkin palveluihin.

Esitteen käännökseen liittyviä käytännönasioita hoidettiin sekä sähköpostitse että puhelimitse. Yhteydenpitoa hankaloittivat viivästyneet vastaukset sekä omalta että Helsingin tulkikeskuksen osalta. Haasteista huolimatta yhteistyö jatkui sujuvasti ja teksti saatiin tulkille käännettäväksi. Lähetin tulkikeskukselle sähköpostitse käännettävän tiedoston ja käännösohjeet. Tulkikeskuksen ensimmäisen arvioin mukaan käännös tuli valmistua jo viikon sisällä tiedoston lähetyksestä. Reilun viikon kuluttua valmis käännöstyö ei ollut vielä saapunut ja tiedustelin asiaa tulkikeskukselta. Tarkkaa selvitystä työn viivästyisestä ei kerrottu, mutta käännös luvattiin toimittaa mahdollisimman pian. Valmis työ saapuikin muutaman päivän sisällä tiedustelusta. Tulkille lähetetyissä käännösohjeissa olin kertonut, mihin kohtaan somalinkielinen käännös tulee tiedostossa tehdä, jotta työtä voisi jälkikäteen vielä tarpeen tullen muokata. Oli olennaista, että käännös tulisi suomeksi kirjoitetun tekstin perään. Somalinkielien käännöksille osoitetut paikat suomenkielisten tekstien rinnalla olivat erittäin tärkeitä myös siitä syystä, että mahdollisten muokkausten tekeminen onnistui huomattavasti helpommin, kun käännös oli suoraan suomenkielisen version jäljessä.

Valmis käännös ei kuitenkaan sisältänyt suomenkieltä lainkaan. Tiedosto oli kokonaisuudessaan epäselvä ja sisälsi eri fontteja ja tekstin koko vaihteli eri kappaleissa huomattavasti. Käännettyä tiedostoa olisi ollut mahdotonta muokata ilman suomenkielisiä versioita tekstikappaleista. Otin välittömästi yhteyttä tulkikeskukseen ja asia luvattiin korjata seuraavien päivien aikana. Minulle toimitettu uusi versio käännöksestä oli täysin erilainen ja huomattavasti viimeistel-

lympi. Käännöksen saatuani pystyin taas etenemään työn teossa ja otin yhteyttä Kouvolan kaupungin viestintäpalveluihin, jotta saisin apua esitteen taitossa, kansien valmistuksessa ja valmiin tuotteen tulostamisessa.

Kouvolan viestinnässä työskentelevään henkilöön olin yhteydessä sähköpostitse ja kävin tapaamassa häntä myös kasvotusten. Tapaamisen aikana tutustuimme yhdessä tekemääni työhön ja suunnittelimme tulevan esitteen ulkoasua. Sovimme, että muokkaan käännetyn tiedoston esitemuotoon, ja lisään siihen Kouvolan kaupungin elementtikuvia. Käytettävät elementit sain tapaamisemme yhteydessä. Tapaamani henkilö antoi minulle vihjeitä, joiden avulla saisin muodostettua tiedostosta selkeän, jotta se vastaisi esitteen ulkoasua. Suunnittelimme yhdessä myös esitteen kannet, jotka hän lupasi valmistella ja lisätä minun tehtyäni esitteen muuten valmiiksi. Saamieni ohjeiden mukaisesti muodostin tekstitiedoston kirjoitusohjelmalla pdf-muotoon, joka piti sisällään valmiin esitteen. Valmis esite alkoi syntyä lisäämällä tiedostoon ensin sekä suomen että somalinkielen käännökset. Hahmottelin ja järjestelin käännöstekstit oikean kokoisiksi, jotta niiden ulkomuoto olisi siisti ja helposti luettavissa. Sivujen palstointi oli tässä kohtaa tärkeää. Työn loppuvaiheessa lisäsin hankkimani kuvat lasten vaatteista. Havainnollistavat kuvat sain otettua sukulaislasten varusteista. Kuvien ottaminen tutun perheen tarvikkeista oli opinnäytetyöprosessin aikataulun kannalta järkevin ratkaisu. Viimeiseksi lisäsin saamani Kouvola-elementit: kuvat joita käytetään mm. Kouvolan kaupungin erilaisissa mainoksissa, esitteissä ja tiedotteissa. Kuvat ovat neutraaleja, värikkäitä ja iloisia hahmoja, jotka piristävät esitteen ulkomuotoa. Muokkasin esitteen mahdollisimman pikaisesti, jonka jälkeen lähetin sen tarkastettavaksi työelämän yhteistyötaholle. Tarkastuksen myötä esitteestä tuli poistaa muutamia uskontokasvatukseen viitanneita virkkeitä ja tietoa yhteistyöstä seurakunnan kanssa. Viimeisten toiveiden mukaisten muokkausten jälkeen toimitin valmiin version myös viestinnässä työskentelevälle henkilölle, joka lisäsi esitteeseen kannet. Hän lähetti valmiin esitteen eteenpäin taitettavaksi ja painatettavaksi. Esitettä painatettiin yhteensä kolme kappaletta, joiden kustannus maksettiin stipendirahalla.

7 ESITTEEN ARVIOINTI

7.1 Uusi suunnitelma valmiin esitteen arvioimiseksi

Alkuperäiseen suunnitelmaan kuului, että valmista esitettä olisi jaettu somaliperheille heille järjestetyssä iltatilaisuudessa, jonka jälkeen sitä olisi kokeiltu käytännössä tietyn aikaa. Käytännön kokeilun jälkeen esitteen toimivuutta olisi arvioitu kyselylomakkeiden ja muutamien työntekijähaastatteluiden avulla. Kouvolassa sijaitsevassa päiväkodissa, jonka kanssa yhteistyö aloitettiin vuonna 2012, olisi suunnitelmien mukaan toiminut tilaisuuden järjestämis- ja esitteen kokeilupaiikkana. Tiedusteltuani yhteistyöasiaa uudelleen päiväkodin nykyiseltä johtajalta, hän ei ollut halukas jatkamaan yhteistyötä syksyllä 2014 ja jouduin miettimään esitteen toimivuuden arviointia uudelleen. Päiväkodin johtaja sekä työelämän yhteistyötaho kehottivat ottamaan yhteyttä muutamiin Kouvolan monikulttuurisiin päiväkoteihin, joissa oli somaliperheitä asiakkaina.

Alkuperäisen suunnitelman epäonnistuttua, jouduin miettimään uusia keinoja saada palautetta. Tiedustelin sähköpostitse minulle ehdotetuista kouvoolalaisilta päiväkodeilta halukkuutta osallistua muokatun esitteen koekäyttäjiksi. Koekäytöllä tarkoitan esitteeseen tutustumista yhdessä somalivanhempien kanssa heille järjestetyssä tilaisuudessa ja esitteen käyttöä pienryhmissä. Vanhemmille olisi kerrottu esitteen sisällöstä tulkin avustamana ja vanhemmat olisivat saaneet esittää mielipiteitä ja heitä askarruttavia kysymyksiä liittyen esitteen sisältöön. Pienryhmissä kokeilun jälkeen työntekijät olisivat saaneet antaa palautetta esitteen sisällöstä ja sen toimivuudesta työvälineenä päiväkotiympäristössä. Lähetin tiedusteluja kolmelle päiväkodille, joista en saanut yhteydenottoja asiaan liittyen. Koska yhteydenottoja ei tullut, kehitin jälleen uuden suunnitelman, jonka tarkoituksena oli tehdä haastatteluita Kouvolassa asuville somalivanhemmille, joiden lapsia olisi päiväkodissa. Haastatteluiden tarkoituksena olisi kerätä palautetta käännetystä esitteestä suoraan asiakkailta.

Esitteen arvioinnin kannalta olisi ollut hyödyllistä tehdä nauhoitettu haastattelu somalivanhemmille, jotka ovat esitteen kohderyhmä. Yhteistyötaho kehotti ottamaan yhteyttä ensimmäiseen yhteistyötahooni päiväkotiin, jonka kanssa yhteistyö oli lopetettu, saadakseni vanhempia haastateltavaksi. Kyseisen päiväkodin lakkautettua yhteistyö kanssani, en kokenut tätä viisaaksi ratkaisuksi. Sen sijaan otin yhteyttä kyseisen päiväkodin entiseen johtajaan, jonka kanssa olin aloittanut opinnäytetyöprosessini, ja kenellä tiesin olevan somalituttavia Kouvolassa. Hänen kautta sain järjestettyä yhden haastattelun somalilaisen kanssa, jolla on kahdeksan kuukautta vanha lapsi.

7.2 Arviointikeskustelu somaliäidin kanssa

Haastattelu sovittiin tapahtuvan Kouvolassa, missä haastateltava nainen perheineen asuu. Entinen päiväkodin johtaja, oli hoitanut tapaamisen ajoituksen, koska hänen oli helpompi olla haastateltavan kanssa yhteydessä. Haastattelu toteutettiin haastateltavan kotona ja sovimme edellä mainitun päiväkodin johtajan tulemisesta mukaan haastatteluun, sillä halusin naisen kokevan olonsa mahdollisimman mukavaksi. Hän oli myös ilmaissut haluavansa yhteisen ystävämme olevan läsnä tilanteessa. Hänen miehensä oli myös paikalla, mutta ei osallistunut haastatteluun. Pariskunnan ainut lapsi, kahdeksan kuukauden ikäinen tyttö, oli myös läsnä. Valmistelin haastattelua varten 6 lyhyttä ja selkokielistä kysymystä. Kysymyksillä halusin selvittää, miltä esite ensisilmäyksellä vaikuttaa, onko se sisällöltään selkeä, ovatko somalinkieliset käännökset ymmärrettävissä, onko vastaavanlainen esite tarpeellinen ollessa asiakkaana päiväkodissa, loukkaako uskontokasvatusosio, ja mikä esitteessä on epäselvää tai onko siinä jotakin mitä hän ei ymmärrä. Annoin naiselle esitteen, jotta hän saisi tutustua siihen ennen kysymysten esittämistä. Hänellä oli kuitenkin haasteita pitkien suomenkielisten lauseiden ymmärryksessä. Hänen suomen kielen taitonsa oli hyvä, mutta huomasin, että laatimieni haastattelukysymysten esittäminen oli täysin turhaa. Näytin naiselle minua mietityttäneitä kohtia esitteestä, joista esitin

yhden tai kaksi kysymystä liittyen aiheeseen. Hän vastasi kysymyksiin parhaansa mukaan.

Nainen ymmärsi somalinkielisen käännöksen esitteessä ja kertoi, että se vastasi suomenkielistä versiota. Myös suomenkielisen tekstin lukeminen hänen mielestään helpottui somalin kielen avulla. Hän koki hyväksi, että teksti oli sekä suomeksi että somaliaksi, mutta ei kiinnittänyt huomiota miten päin käännökset esitteessä olivat. Hän ei ollut kiinnostunut siitä, oliko somalinkielinen käännös ennen suomenkielistä tekstiä vai ei. Hän selkeästi oli enemmänkin kiinnostunut lukemaan omalla äidinkielellään. Näytettyäni kohtia, joita toivoin hänen lukevan, tiedustelin ymmärsikö hän tekstin sisällön ja mikä hänen mielipiteensä asiaan oli. Kysyin oliko hänen mielestään hyvä vai huono asia, että luettu teksti oli esitteessä. Joissain tapauksissa hän pystyi luomaan muutamia lauseita täydentämään mielipiteitään. Hän koki hyvänä, että esitteessä kerrottiin eri vuodenaajoista ja säätilojen vaihteluista. Hän kertoi, että vanhemman on hyvä tietää millaisia vaatteita lapselle tulee päälle pukea. Hän oli kiinnostunut päivähoitomaksusta ja sen suuruudesta, koska ei tiennyt päivähoidon maksavan. Myös lapsille tarjottavan xylitol-pastillin maksu kiinnosti häntä.

Nainen ei kokenut millään tavoin pahaksi, että esitteessä kerrotaan kristillisistä perinteistä toiminnassa. Hänen mielestään oli hyvä, että asia tuodaan esille. Naisen mukaan oli selvää, että on olemassa eri uskontoja ja lapsi kohtaa niitä päivähoitossa. Hän kertoi ymmärtävänsä, että ohjaajalle tulee kertoa jos ei halua lapsen osallistuvan toimintaan. Luettuaan uskontokasvatukseen liittyvän osion hän kertoi välittömästi, että lapsi ei saa osallistua tilanteisiin, joissa luetaan Raamattua. Tässä asiassa hän oli selvästi tiukkana, vaikka esitti asian erittäin ystävällisesti. Hän lisäsi ymmärtäneensä, että lapsi voi poistua paikalta eikä tämän ole pakko osallistua uskontokasvatukselliseen toimintaan. Terveysten ja lasten tauteihin liittyviin teksteihin naisella ei ollut mitään lisättävää. Kuviin ja kuvateksteihin tutustuessamme, hän antoi erittäin positiivista palautetta, koska koki kuvien ja tekstien auttavan ymmärtämään kuvan sisällön paremmin. Tarjosin mahdollisuutta kysyä esitteeseen ja sen sisältöön liittyviä asioita minulta. Hänelle ei kuitenkaan noussut mitään kysymyksiä mieleen. Hänen mielestään

vanhempien olisi hyvä nähdä ja lukea esite ennen lapsen viemistä päivähoidon. Tarjotessani esitettä hänelle omaksi, hän otti sen vastaan.

7.3 Pohdintaa esitteen arvioinnin onnistumisesta

Varhaiskasvattajan tulee pohtia, näkeekö hän maahanmuuttajavanhemmat todellisina kasvatuskumppaneina vai autettavina (Halme & Vataja 2011, 76). Esitteen toteutuksella toivon, että työntekijät ja somalivanhemmat voisivat nähdä toisensa kasvatuskumppaneina. Esite antaa heille yhteisen kommunikointivälineen, kun sen sisältää kaksi eri äidinkieltä. Esitteen sisällön keruuta varten tehdyissä haastatteluissa huomioni kiinnittyi yhteen haastattelutilanteeseen, jossa työntekijä ei kokenut juurikaan tarvetta somaliperheiden kanssa tehtävän työn kehitykselle, vaan yhteistyö oli hänen mukaansa sujunut moitteettomasti. Muista haastatteluista kävi selvästi ilmi tarve uudelle, somalinkieliselle esitteelle. Jäin pohtimaan tämän yhden haastattelun huomattavia eroja vastauksissa, koska syytä vastausten eroavaisuuteen minulle ei ole selvinnyt.

Yhtenä tavoitteena oli selvittää esitteen toimivuutta päiväkotiympäristössä. Olisin halunnut toteuttaa opinnäytteen alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Minua jäi harmittamaan, että alkuperäinen suunnitelma somalivanhemmille järjestettävästä iltatapahtumasta ja esitteen käytännön kokeilusta ei toteutunut. Toteutumatta jäivät myös työntekijöille suunnitellut kyselylomakkeiden teettäminen ja muutamien yksilöhaastatteluiden tekeminen. Olisin myös ollut kiinnostunut toteuttamaan somalivanhempien ryhmähaastattelun tai useampia vanhempien yksilöhaastatteluita esitteen arviointia varten. Aikataulullisista haasteista johtuen, minun onnistui järjestää vain yksi yksilöhaastattelu somaliäidin kanssa. Yksilöhaastattelu tapahtui Kouvolassa, ja hakiessani entistä päiväkodin johtajaa mukaan haastatteluun, hän kertoi, että ei ollut saanut yhteyttä haastateltavaan naiseen kyseisenä aamuna. Tämä tieto loi tietysti hieman jännitystä ja pohdimme onnistuisiko tapaaminen lainkaan.

Suunniteltu haastattelun nauhoitus ei myöskään onnistunut. Uuden suunnitelman tarkoituksena oli nauhoittaa haastattelu, jotta olisin voinut keskittyä itse kuuntelemiseen ja keskusteluun kunnolla, mutta en saanut naisen kanssa kunnan keskustelua aikaiseksi, joten katsoin parhaaksi jättää nauhoituksen kokonaan pois. Hän ymmärsi esitetyt kysymykseni, mutta selkeiden vastausten antaminen oli hänelle haastavaa. Hetkessä minun tuli improvisoida ja keksiä uudet, yksinkertaisemmat kysymykset. Minulle jäi vaikutelma, että nainen tutustui esitteeseen ja vastasi kysymyksiini mielellään. Hän oli myös kiinnostunut tietämään, mikä minun suhteeni oli somalinkieleen ja vaikutti aidosti iloiselta havaitessaan jonkun tehneen hänen äidinkielellään esitteen. Hän opastikin minua hetken lukemaan ja ääntämään somalinkielistä tekstiä. Yksilöhaastattelua tehdessäni jäin kaipaamaan selkeää keskustelua esitteen sisällöstä. Vaikka sain vastauksia minua mietityttäneisiin aiheisiin, olisin toivonut esimerkiksi tulkin käyttöä haastattelutilanteessa. Olisin ollut kiinnostunut keskustelemaan kulttuurien ja uskontojen erilaisuudesta sekä yhtäläisyyksistä somalinaisen kanssa, mutta kielimuureista johtuen se ei ollut mahdollista.

8 KOKEMUS OPINNÄYTETYÖPROSESSISTA

8.1 Opinnäytetyöprosessin pohdinta

Esitteen tuottaminen vei eniten aikaa koko prosessista. Uskontokasvatuksellinen näkökulma, informaatio seurakunnan kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja käännoissanat liittyen kristillisiin juhlaperinteisiin olivat usein muokattavina. Kokonaisuudessaan esitteeseen työelämän yhteistyötaholta oltiin tyytyväisiä, se vastasi tarpeisiin ja asetettuihin tavoitteisiin. Heidän toiveestaan poistin muutamia uskontokasvatukseen ja seurakunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyviä kohtia ennen esitteen taittoa ja painoa. Poistetut kohdat sisälsivät tietoa siitä, kuinka perheitä halutaan tukea pitämään kiinni omista kulttuuriperinteistään, jotta lapsi oppii arvostamaan omaa kulttuuriaan myös uudessa kotimaassa. Poistetussa tekstissä kerrottiin, että omaan uskontoon tutustuminen on perheiden oma valinta, ja vanhemmat saavat huolehtia siitä itse.

It is important for a child's development and adaption to the new culture that parents explain to their children why they have moved to a foreign country where people speak a foreign language and behave differently (Munge, Qvist & Tuomarla 2001, 13).

Poistetussa tekstissä kerrottiin lisäksi, että lapselle tulisi kertoa, miksi hän ei voi osallistua toimintaan kuten muut lapset, ja tämä olisi myös vanhempien tehtävä. Yhteistyötahon mukaan uskontokasvatukseen liittyvissä asioissa tulee olla varovainen, jotta ei loukkaa maahanmuuttajia. Jäin siihen käsitykseen, että tehtävästä yhteistyöstä seurakunnan kanssa ei voinut esitteessä mainita, koska se ei ole Kouvolassa virallinen käytäntö.

Jotta työntekijät ja seurakuntalaisetkin oppisivat ymmärtämään erilaisista taustoista tulevia ihmisiä sekä arvostamaan erilaisuutta, tarvitaan asennekasvatusta ja tietoa (Jaakola 2013, 11). Mielestäni tämä työskentelytapa tulisi sisällyttää

myös seurakuntien ulkopuolella tapahtuviin työmuotoihin monikulttuuristen perheiden parissa. Jäin pohtimaan, miksi kristillisistä juhlista kertomista tulee hillitä, koska lapsen tasapainoisen kehityksen ja kasvun kannalta olisi tärkeää tutustua erilaisiin juhlaperinteisiin. Esitteen uskontokasvatussisällössä ja informaatiossa yhteistyöstä seurakunnan kanssa ei ollut kyse tunnustuksesta, jota voisi käsitellä uskonnon harjoittamisena. Maahanmuuttajat toivotetaan tervetulleiksi seurakuntiin myös heidän omilla äidinkiellillään. Nämä työmuodot tukevat oman identiteetin, kulttuurin ja äidinkielen säilymistä sekä kotoutumista. (Jaakola 2013, 8.) Poistettujen kohtien tarkoituksena oli tukea eri uskontokuntien edustajien kanssa tehtävää työtä ja työntekijöiden mahdollisuutta kertoa näistä aiheista asiakasperheille, jos heillä ei ole käytettävissä yhteistä kieltä kommunikointivälineenä. Monikulttuurisessa yhteiskunnassa on tärkeää ymmärtää toisia uskontoja. Jos ei voi tutustua muihin uskontoihin ja niiden perinteisiin, ei välttämättä opi arvostamaan omaa uskontoaan. Tiedon välitys maahanmuuttajan omalla kielellä tukee mielestäni heidän oman identiteetin säilymistä ja helpottaa kotoutumista uuteen kotimaahan. Jäin miettimään, johtuiko varovaisuus uskontokasvatuksesta ja tiedottamisesta seurakunnan kanssa tehtävästä yhteistyöstä Kouvolassa vallitsevasta uskonnollisesta viitekehyksestä vai pelosta, kuinka maahanmuuttajat voisivat mahdollisesti reagoida. Olisin itse halunnut säilyttää poistetun tekstin haastattelun ja arvioinnin ajan, jotta asiasta olisi saatu suora palaute asiakkailta ja esitteen mahdollisilta käyttäjiltä. Tätä kautta esitettä olisi myös voinut kehittää lisää.

Opinnäytetyöprosessi oli pitkäaikainen, ja ei onnistunut alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti. Tällaisen työprosessin aloittamisessa on kannattavaa ottaa huomioon, että lähtee työstämään näin suuritöistä opinnäytetyötä toisen opiskelijan kanssa. Etenkin esitteen tuottaminen oli pitkäjänteistä ja aikaa vievää. Tärkeää on myös huomioida, että vastaavanlaisissa produktioissa on monta eri työvaihetta, jotka voivat olla työmäärällisesti yhdelle henkilölle hyvin paljon. Prosessin aikatauluttaminen oli osittain hankalaa, kun erilaisia tapaamisia ja seminaareihin osallistumisia tuli saada järjestettyä. Kouvolassa tapahtuneet tapaamiset tuottivat lisähaasteita aikataulujen järjestämiseen. Suosittelenkin yhteistyökumppanin hankkimista asuinpaikkakunnalta tai sen lähikunnista. Ke-

hotan lisäksi pysymään suunnitellussa aikataulussa, tai ainakin pyrkimään sen noudattamiseen, jotta opinnäytetyön valmistuminen tapahtuu ajallaan. Mielestäni opinnäytetyötä tehdessä on hyvä olla aktiivisesti yhteydessä sekä oppilaitoksen että työelämätahon edustajiin. Tiivis yhteistyö tukee prosessin kulkua alusta loppuun. Opinnäytetyötä ohjaavat opettajat voivat neuvoa ja kannustaa työn eri vaiheissa. Ulkopuolisilta tahoilta saatavat stipendit voivat tarjota mielenkiintoisia mahdollisuuksia opinnäytetyön toteutukseen. Oman opinnäytetyöni kohdalla Kouvolan seurakunnan diakoniajohtokunnan myöntämän Aino Martikaisen rahaston opiskelustipendin varoin olen selviytynyt opinnäytetyöhön aiheutuneista kustannuksista. Tästä stipendistä olen ollut hyvin kiitollinen, koska se on antanut minulle mahdollisuuden toteuttaa monikulttuurista varhaiskasvatusta kehittävän opinnäytetyön.

Opinnäytetyötä tehdessäni pääsin vertailemaan somali- ja suomalaista kulttuuria keskenään. Mielenkiintoa ja pohdintaa herättivät aiheet moniavioisuudesta sekä naisen ja miehen asemasta. Islamin lakia suomalaiseen lakiin verrattuna, moniavioisuus ei ole edes mahdollista Suomessa. Lisäksi avioliittojen solmiminen ja niiden purkaminen ovat ajallisesti Suomessa pitkiä prosesseja, joten useampien liittojen luominen ei ole kovin yksinkertaista, vaikka uusia liittoja on mahdollista solmia. Somaliassa naisella on selkeä asema kodin ylläpitäjänä, mutta hierarkia eri vaimojen ja heidän lastensa välillä oli minulle uutta. Myös vanhempien solmimat avioliitot eri perheiden välillä herättivät ristiriitaisia tunteita. Mielenkiintoa aiheessa herätti se, että se on minulle täysin vieras käytäntö. Negatiivisuutta puolestaan herätti ajatus itsemääräämisoikeuden puuttumisesta ja naisen heikommasta asemasta.

Suomessa asuvien somalilasten ja -vanhempien välisissä rooleissa on tapahtunut muutoksia. Suomessa elävät somalilapset ovat selvemmin kahden kulttuurin välillä kuin vanhempansa. Heillä on omia ystäviä, joiden kanssa viettää aikaa, sekä he saavat kodin ulkopuolella enemmän vaikutteita kuin heidän vanhempansa. (Yhteiset lapsemme 2005, 18.) Somaliperheet kokevat varmasti hyvin ristiriitaisia tilanteita uudessa kotimaassaan, kun monet käytännöt poikkeavat kotimaassa totuttuihin tapoihin. Etenkin lasten tasa-arvoisuuden ja yhteiskun-

nallisen aseman korostaminen voivat aiheuttaa ristiriitoja ja uusia haasteita perheiden arkeen. Vieraassa kotimaassa kokee varmasti suurta halua suojella omia lapsiaan, kun elämä vaikuttaa niin erilaiselta. Lasten ollessa ennakkoluottomia uudessa ympäristössä, vanhemmat voivat kokea menettävänsä sosiaalisen asemansa auktoriteettina ja aikuisena, kun lapsi ei käyttäydykään toivotulla tavalla, kuten vanhassa kotimaassa olisi mahdollisesti tapahtunut.

8.2 Jatkotutkimusaiheita

Opinnäytetyötä tehdessäni olen pohtinut useita erilaisia jatkotutkimusaiheita. Alkuperäinen suunnitelmani kehitettävän esitteen esittelemisestä somaliperheille järjestetyssä iltatapahtumassa jäi toteutumatta. Esitteen sisältöä voisi vielä varmasti kehittää enemmän ja järjestää tällaisen edellä mainitun kaltaisen tiedotustilaisuuden tulkkien avustuksella. Esitteeseen voisi mielestäni vielä lisätä havainnollistavia kuvia ja niiden alle käännostekstejä tukemaan somaleiden parissa tehtävää työtä. Tapahtumaan osallistuvat perheet voisivat esimerkiksi tutustua tuotokseen ennen tapahtuman järjestämistä, jonka jälkeen he saisivat antaa palautetta sen sisällöstä ennakkoon tutustumisen ja yhdessä käydyn keskustelun pohjalta. Myös näkökulmien keruu ja tutkiminen liittyen uskontokasvatukseen ja yhteistyöhön evankelisluterilaisen seurakunnan kanssa voisi olla yhtenä jatkotutkimusaiheena. Esitteen tuottamisen aikana esille noussut varovaisuus suomalaisen kulttuuriperinteen tiedottamiseen ja seurakunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyen mahdollistaisi myös kiinnostavia tutkimusaiheita.

Nykyinen esite sisältää paljon tekstiä, joten pienessä koossa sisältö on haastavaa lukea. Ulkoasua ja sen toimivuutta voisi hyvin vielä kehittää lisää. Lisäksi esitteen sisältöä muokkaamalla se voisi tukea somaleita ja heidän kotoutumistaan, sekä kannustaa ylläpitämään heidän omaa kulttuuriperintöään vielä paremmin. Esitettä voisi myös hyvin muokata toisia kansalaisuuksia paremmin palvelevaksi ja kääntää muillekin vieraille kielille. Esimerkiksi Keravan monikulttuurisen toimintakeskuksen ohjaaja osoitti mielenkiintoa esitettä kohtaan opinnäytetyöseminaarissa kokiessaan esitteen sisällön hyvin tarpeelliseksi monikult-

tuurisessa työssä. Yhtenä jatkotutkimusaiheena näen vertailun kahden päivähoidon asiakkaana olevan somaliperheen välillä. Vertailua voisi järjestää siten, että toiselle palveluita käyttävälle perheelle annettaisiin käyttöön tuotettu esite ja toiselle ei. Esite voisi olla perheen käytössä määrätyn ajan, jonka aikana päivähoidon työntekijät voisivat havainnoida molempien perheiden käytöstä tämän pohjalta. Perheitä havainnoimalla voitaisiin tutkia onko esitteen käytöllä vaikutuksia somaliperheiden arjen sujuvuuteen.

Somaleista monet ovat lukutaidottomia, joten kirjallinen esite ei vastaa heidän tarpeisiinsa. Eräänä kehittämissideana näen kirjallisen version muuttamista suulliseksi. Lukutaidottomat, myös näkövammaiset henkilöt voisivat kuunnella esitteen sisältöä lukemisen sijaan. Lisäksi nykyisen esitteen toimivuutta voisi tutkia päiväkodeissa, joissa on somaliperheitä asiakkaina. Esitteen voisi ottaa käyttöön tietyksi ajaksi kyseisissä päiväkodeissa tai muutamissa pienryhmissä, jonka jälkeen perheitä haastateltaisiin siitä, miten he ovat kokeneet saavansa tietoa kirjallisesti omalla äidinkielellään ja mitä olisivat sujuvan arjen toiminnan kannalta kaivanneet lisää. Esitteen hyödyn selvitystä voisi tutkia paikallisesti ja valtakunnallisesti, tai sitä voisi vertailla muutaman eri kunnankin välillä. Mielenkiintoa herättäisivät luultavasti paikalliset erot eri puolilla Suomea. Tuottamani esite oli tarkoitettu sekä somaliperheiden että päivähoidossa työskentelevien kasvattajien käyttöön. Yhtenä jatkotutkimusaiheena voisi kerätä työntekijöiden kokemuksia esitteen toimivuudesta työyhteisössä. Monikulttuurisen varhaiskasvatustyön kehittyessä jatkuvasti esitettä voisi kehittää siten, että tekisi työntekijähaastatteluita myös jollakin toisella paikkakunnalla. Esitteen sisältöä saataisiin muokattua vielä entisestään. Uusilla haastatteluilla voitaisiin saada uusia näkökulmia ja uutta tietoa somaliperheiden kanssa tehtävästä työstä.

8.3 Oma ammatillinen kehitys

Koen, että kaikkia ihmisiä maailmassa yhdistää usko johonkin korkeampaan. Minulle kristittynä kristinusko on tärkeää, kun taas somaleille islam. Tulevana

kirkon nuorisotyönohjaajana olen oppinut, että eri uskonto ei ole esteenä yhteistyölle ihmisten kanssa. Uskonto ei ole kenties helpoin tapa aloittaa keskustelua tai tutustumista toisiin ihmisiin, mutta kaiken taustalla vaikuttaa kuitenkin meitä yhdistävä tekijä, uskonto. Islamissa ja kristinuskossa on monia yhtäläisyyksiä, kuten käsitys Jumalan ilmoituksesta ja pyhästä kirjasta, monoteismi, ajatus historiassa toimivasta ja profeettojen välityksellä tahtonsa ilmoittavasta Jumalasta, tuonpuoleisen elämän odotus, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden korostaminen ja jumalanpalveluselämän yhteiset piirteet (Räisänen 2002, 34). Prosessi on saanut minut kiinnostumaan eri uskontojen sisällöistä enemmän ja tutustumaan niihin paremmin. Islamista on tullut esille monia uusia puolia, joista en ollut entuudestaan tiennyt. Tähän asti olen elänyt lähinnä oman evankelisluuterilaisen kirkon silmin, ja nähnyt asiat sen näkökulmasta. Nyt kykenen katsomaan asioita monipuolisemmin ja avarammin kuin aiemmin.

Prosessin aikana olen saanut mahdollisuuden löytää minua kiinnostavan teeman sosiaalialan työmaailmassa. Työn aikana ovat nousseet esille haluni edistää ja kehittää monikulttuurista varhaiskasvatustyötä, sekä muuttaa ihmisten käsityksiä maahanmuuttajia kohtaan. Varhaiskasvatus, monikulttuurisuus, sekä alle kouluikäisten lasten ja maahanmuuttajien kanssa työskentely on kiinnostanut minua jo opiskeluja aloittaessa, ja olen havainnut, että näiden teemojen parissa voisin tulevaisuudessa edelleen työskennellä. Etenkin erilaiset kehittävät ja uutta muodostavat hankkeet sekä projektit ovat herättäneet mielenkiintoni, joista en ole ollut aiemmin tietoinen. Eri kulttuurit ja niiden sisällöt kiinnostavat minua paljon, mistä olenkin löytänyt uutta tietoa opinnäytetyötä tehdessäni. Etenkin somalikulttuuri on avautunut minulle aivan uudesta perspektiivistä. Haluan oppia ja kehittyä jatkuvasti näissä edellä mainituissa asioissa, jotta voisin ylläpitää omaa ammatillisuuttani, myös toteuttaa monipuolisempaa kasvatuskumppanuutta varhaiskasvatuksen saralla. Varhaiskasvattaja, joka kehittää ymmärtämystään toisista yksilöistä sekä heidän taustoistaan, perinteistään ja arvoistaan, on kulttuurisesti pätevä. (Halme & Vataja 2011, 101).

Opinnäytetyöprosessin aikana olen huomannut olevani ratkaisukeskeinen, ja aloitetuissa asioissa en anna periksi helposti. Olen hyvin tavoitteellinen nainen,

ja aloittaessani jotakin, vien projektit loppuun saakka, vaikka ne veisivätkin aikaa. Olen myös huomannut olevani eteenpäin katsova. Pysin löytämään aina uuden ratkaisun esteen tullessa tielleni, ja olen huomannut selviäväni haasteellisista tehtävistä ilman tiivistä tukiverkostoa. Etenkin prosessin loppuvaiheessa olen havainnut kykeneväni etenemään tehtävissäni myös paineen alaisena. Opiskeluiden myötä olen saanut vankan tieto- ja kokemuspohjan sosionomin tutkintoon, sekä kirkon nuorisotyönohjaajan ja lastentarhanopettajan virkoihin. Opintojen aikana olen oppinut, kuinka erilaisia ihmisiä kohdataan, myös sitä kautta tietoisesti mahdollisuuden kehittää omia taitojani ihmisiä tavatessa työmaailmassa, ja näin ollen tarjota parempaa palvelua. Nautin suuresti monenlaisten ihmisten kanssa tehtävästä työstä, etenkin työskennellessäni osana tiimiä, olen omimmillani. Vahvuudekseni on kehittynyt pienten lasten kanssa toimiminen niin arjen rutiineissa, kuin vapaa-ajan leikeissä ja muissa toiminnoissa. Opintojen myötä erityisosaamiseksi ovat muodostuneet sosiaalisuus, muiden kanssa toimeen tuleminen, sekä lasten ja aikuisten kanssa työskentely.

Piispa Seppo Häkkinen (2013, 17) kirjoittaa artikkelissaan kirkon olevan globaali, minkä vuoksi se on myös avoin kulttuurista riippumatta. Hänen mukaansa Jumalan perheessä ei ole vieraita tai muukalaisia. Seurakunta on koti, johon Jumalan perheväki kokoontuu. Häkkisen mukaan maahanmuuttajat parhaimmillaan auttavat kirkkoamme ymmärtämään paremmin identiteettinsä. Häkkinen kertoo myös kansankirkolla olevan tulevaisuus myös monikulttuurisessa yhteiskunnassa, mutta ei sellaisena, kuin me sen nyt tunnemme. Se muuttuu kansan kirkosta kansojen kirkoksi. Opintoni ja opinnäytetyöni ovat saaneet minut havaitsemaan, että haluan olla edesauttamassa luomaan sellaista yhteiskuntaa, jossa otetaan jokainen huomioon taustoistaan huolimatta. Se näkyy myös omisssa tavoissani toimia, jotka perustan Raamatun kohtaan

Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille. Tässä on laki ja profeetat (Raamattu, Matt. 7:12.)

LÄHTEET

Alitolppa-Niitamo, Anne; Söderling, Ismo & Fågel, Stina 2005. Olemme muuttaneet. Näkökulmia maahanmuuttoon, perheiden kotoutumiseen ja ammatillisen työn käytäntöihin. Helsinki: Väestöliitto

Asetus lasten päivähoidosta 239/1973, 16.3.1973. Viitattu 19.10.2014
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>

Gardner, Gail 2005. Juggling chainsaws and live cats at the same time. How to integrate. Teoksessa Kirkkopalvelujen julkaisuja no 13. Kun elämä muuttuu. Maahanmuuttajan arkea Suomessa. Kirkkopalvelut ry: Helsinki, 9–19.

Hallenberg, Helena 2002. "Ei ole muuta Jumalaa kuin Jumala". Teoksessa Allahwerdi, Helena & Hallenberg, Helena (toim.) Islamin porteilla. Helsinki: Tammi, 41–73

Halme, Katjamaria & Vataja, Anita 2011. Monikulttuurinen varhaiskasvatus ja esiopetus. Helsinki: Tammi.

Halme, Lasse 2010. Lapsen parhaaksi. Uskontokasvatus kokonaisvaltaisen ihmiskuvan valossa. Helsinki: Lasten keskus.

Hellström, Martti 2010. Sata sanaa kasvatuksesta. Jyväskylä: PS-kustannus.

Häkkinen, Seppo 2013. Kansan kirkosta tulee kansojen kirkko. Kirkkomme lähetys 1/2013, 16–18. Viitattu 16.11.2014
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A611A32509C14CFAC225772900215F68/\\$FILE/1_Kirkkomme_lahetys_2013.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A611A32509C14CFAC225772900215F68/$FILE/1_Kirkkomme_lahetys_2013.pdf)

Ikäläinen, Sinikka; Martiskainen, Taina & Törrönen, Maritta 2003. Mangopuun juurelta kuusen katveeseen. Asiakkaana maahanmuuttajaperhe. Helsinki: Kirjapaino.

livonen, Pekka & Pöyhönen, Veikko 2011. Uskonnonopetus on suomalaista sivistystä. Teoksessa Pöyhönen, Veikko Uskonnonopetus uhattuna. Puheenvuoroja koulun ja suomalaisen arvopohjan suunnasta. Helsinki: Katharos Oy, 26–45.

Jaakola, Eila 2013. Itä-Helsingissä osataan. Kirkkomme lähetys 1/2013, 6–11. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A611A32509C14CFAC225772900215F68/\\$FILE/1_Kirkkomme_lahetys_2013.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/A611A32509C14CFAC225772900215F68/$FILE/1_Kirkkomme_lahetys_2013.pdf)

Kallioniemi, Arto; Räsänen, Antti & Hilska, Päivi (toim.) 2003. Lapsen sielun maisema. Helsinki: Yliopistopaino.

Koivunen, Pirjo-Leena 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Helsinki: PS-Kustannus.

Kassim, Amino Mohammed 2001. Elämää Somaliassa. Rauhankasvatusinstituutti: Helsinki.

Kouvolan kaupunki i.a. Lapsiperheelle. Varhaiskasvatus. Palveluseteli päiväkotihoidossa. Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/lapsiperheelle/paivahoito/palvelusetelipaiyakotihoidossa.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Lapsiperheelle. Varhaiskasvatus. Perhepuistot. Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/lapsiperheelle/paivahoito/perhepuistot.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Lapsiperheelle. Varhaiskasvatus. Päiväkodit alueittain.
Eteläinen alue. Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/lapsiperheelle/paivahoito/paivakodit/etelainenalue.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Lapsiperheelle. Varhaiskasvatus. Päiväkodit alueittain.
Keskinen alue. Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/lapsiperheelle/paivahoito/paivakodit/keskinenalue.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Lapsiperheelle. Varhaiskasvatus. Päiväkodit alueittain.
Pohjoinen alue. Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/lapsiperheelle/paivahoito/paivakodit/pohjoinenalue.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Lapsiperheelle. Varhaiskasvatus. Päiväkodit alueittain.
Yksityiset päiväkodit. Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/lapsiperheelle/paivahoito/paivakodit/yksityisetpaivahoitoyksikot.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Lapsiperheelle. Varhaiskasvatus. Ryhmäperhepäiväkodit.
Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/lapsiperheelle/paivahoito/ryhmaperhepaivakodit.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Tietoa Kouvola. Viitattu 19.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/aikuisvaestolle/tietoakouvola.html>

Kouvolan kaupunki i.a. Tietoa Kouvola. Kansainvälinen Kouvola. Viitattu 22.10.2014
<http://www.kouvola.fi/index/aikuisvaestolle/tietoakouvola/kansainvalinenkouvola.html>

Laki päivähoidosta 36/1973, 19.1.1973. Viitattu 19.10.2014
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Lewis, Ioan 2014. Somalia ja Somalimaa. Kulttuuri, historia ja yhteiskunta. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Mattila, Sirkka 2008. Uskontokasvatuksen orientaatio. Teoksessa Kangasmaa, Tiina; Petäjä, Heljä & Vuorelma, Päivi (toim.) Lapsen kaltainen. Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten keskus, 62–68

Munge, Merja; Qvist, Leena-Maija & Tuomarla, Irmeli (toim.) 2001. My child is in daycare. Information on the Finnish day care service for immigrant parents. Helsinki: Edita.

Opetus- ja kulttuuriministeriö i.a. Päivähoito. Viitattu 19.10.2014
<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/varhaiskasvatus/?lang=fi>

Palva, Heikki & Perho, Irmeli (toim.) 1998. Islamilainen kulttuuri. Helsinki: Ota-va.

Pulkinen, Lea 2011. Kamppailu päivähoiton kasvatustavoitteista. Teoksessa Pöyhönen, Veikko Uskonnonopetus uhattuna. Puheenvuoroja koulun ja suomalaisen arvopohjan suunnasta. Helsinki: Katharos Oy, 124–136.

Raamattu. Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.

Romo, Sanna & Soinvirta, Noora 2007. Maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tukeminen päivähoidossa. Opas päivähoidosta maahanmuuttajaperheiden kotoutumisen tueksi. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Räisänen, Heikki 2002. Abrahamin lapset. Kolme yksijumalaista uskontoa. Teoksessa Allahwerdi, Helena & Hallenberg, Helena (toim.) Islamin portteilla. Helsinki: Tammi, 33–40

Räty, Minttu 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Helsinki: Tammi

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus 2003. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Helsinki: Gummerus.

Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2007:62. Maahanmuuttajatyön kehittäminen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen maahanmuuttajatyön kehittämisjaosto. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Tilastokeskus i.a. Tuotteet ja palvelut. Suomi lukuina. Väestö. Viitattu 23.10.2014

https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Ulkoasiainministeriö 2014. Ajankohtaista. Matkustustiedotteet. Somalia. matkustustiedote. Viitattu 25.10.2014

<http://www.formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=65718&nodeid=15735&contentlan=1&culture=fi-FI>

Yhteiset lapsemme julkaisu 19 2005. Somalialainen kulttuuri ja kasvatus Suomessa ja Somaliassa. Seminaarijulkaisu. Helsinki: Yhteiset lapsemme ry.

LIITTEET

LIITE 1: Varhaiskasvatuksen asiakasperheille – Nadaamka Sida Caruurta Loo Korinaayo oo Loogu Talagalay Waalidka

VARHAISKASVATUKSEN ASIAKASPERHEILLE

Nadaamka Sida Caruurta Loo Korinaayo oo Loogu Talagalay Waalidka

Hyvinvointipalvelut - Caawinada caafimaadka iyo hormarka nolosha
Varhaiskasvatus - Barbaariska owlaada
2014

SISÄLTÖ - MUHIIMADA LAGA HADLAAYO

Etusijalla lapsi - Ugu Horeyn waa cunuga

Hoito, Opetus, Kasvatus - Caruurta sida loo xanaaneynaayo, wax loo baro, loo koriyo.

Lapsi hoidossa - Cunuga xanaanada lagu haynaayo.

Päivähoitomaksu - Lacagta xanaanada baxitaankeeda.

Henkilöstöä koskevat erityisvelvollisuudet - Waxa looga baahanyahay shaqaalayasha inee kasoo baxaan.

Lapsen turvallisuus - Nabadgaliyada caruurta.

Syömään! - Waqtiga cuntada!.

Ulkoiltaan yhdessä - Banaanka ayaa isku raaceynaa.

Mukaan päivähoitoon - Soo raacitaanka xanaanada.

Päivähoidossa tapahtuu, kaikki mukaan! - Xanaanada waxyaalaha ka dhaco, kasoo qeybgala!.

Uskontokasvatus - Qof walba diinta oo aaminsanyahay in lagu barbaariyo.

Lapsen terveys - Caafimaadka caruurta.

1: Alle kouluikäisten lasten yleisimmät tarttuvat taudit - Caruurta yar oo aanan gaarin weli school badanaa jirooyinka ku dhaco iyo jirooyinka leyska qaado.

2: Varhaiskasvatukseen liittyviä käännöslauseita - Suualo mise wada hadal ku saabsan barbaarinta iyo koriishinta caruurta.

3: Päivähoitoon liittyviä käännössanoja ja käännöslauseita - Erayada laga isticmaalo xanaanadaha badanaa iyo erayadaas sida loo fahmo mise loo turjunto.

4: Kuvia tavaroista joita lapsi tarvitsee päivähoidossa - Sawiro laga qaado alaabaha ey caruurta u baahanyahiin xanaanada.

Yhteystiedot - Meesha leyskagala soo xariiro

Teksti ja ulkoasu: Iida Kurkinen - Sosionomi (amk), kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus, lastentarhanopettajan virkakelpoisuus

Kansi: Tarja Hurta, Käännös: Helsingin Tulkikeskus

Esitteen teksti ja ulkoasu kehitetty Kouvolan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden vuosien 2012 ja 2013 esitteiden pohjalta. Esitteen käännös ja painatus kustannettu Kouvolan seurakunnan diakonijohdokunnan myöntämällä Aino Martikaisen rahaston opiskelustipendillä.

Etusijalla lapsi

Vanhemmillä on ensisijainen oikeus ja vastuu lapsensa kasvatuksesta. Vanhemmat tuntevat lapsensa parhaiten. Jokaisella vanhemmalla on ainutlaatuinen suhde lapseensa. On tärkeää, että lapsi voi hyvin. Siksi vanhemmat ja päivähoidon työntekijät keskustelevat siitä mitä lapsi tarvitsee.

Jokainen lapsi on erilainen. Toiset lapset tarvitsevat enemmän aikuisen huomiota, tukea ja turvaa kuin toiset. Kaikkien lasten tulee olla heistä välittävien aikuisten hoidossa.

Lapselle on tärkeää, että vanhemmat ja päivähoitopaikan henkilökunta tulevat toimeen keskenään. Perheet voivat kertoa mielipiteensä lapsen hoidosta. Kerrotut asiat auttavat päivähoidon henkilöstöä tekemään työnsä paremmin.

Tähän tiedotteeseen on kerätty asioita ja ohjeita, jotta arjen käytännöt sujuisivat mahdollisimman hyvin.

Tutustu Kouvolan varhaiskasvatukseen myös Internetissä, osoitteessa
www.kouvola.fi/varhaiskasvatus

Muhiimada koowad waxaa waaye caruurta

Waalidka ayaa u leh xaquuqta ugu horeyso inuu cunugiisa mise caruurtiisa u korsado sida la wanaagsan. Waalid walbo waxoo la leeyahay xariir qaas ah caruurtiisa.

Muhiimada waxaa waaye caruurta inee caafimaad qabaan. Waalidka iyo shaqaalaha Xanaada sidaas daraadeed ayee marwalba uga wada shaqeeyaan inee ogaadaan waxa uu u baahanyahay caruurta. Cunug walba gooni buu yahay isku mid ma ahan caruurta dhan. Caruur qaarkood waxee u baahanyahiin caafinaad mise garab ka socdo qofka weyn iyo naxariis kuwagalena makala jeclo arimahaas camal. Caruurta nooc walba ey noqdaan waxee u baahanyahiin qof weyn oo tusiyo mise siiyo garabka ey u baahanyahiin. Caruurta waxaa muhiim saaid u eh inee waalidkiisa iyo shaqalaha haynayaan in ka dhaxeeyo xariir wanaagsan. Marka shaqalaha lala socodsiiyo arimaha caruurta ayaka xitaa waxee u fudeed ugu dhigeysaa inee shaqadooda si fiican uga soo baxaan.

Warqadaan ogeysiiska eh waxaan idinku soo goobnay arimo mise waanoyin sida aan wada shaqeynta iyo arimaha maalin walba nolosha ka mid eh inee idiin fududaato.

Hadaad u baahantahay arimaha ku saabsan Barbaarinta Caruurta oo Kouvola waxaad ka heleysaa Internetka, websiteka
www.kouvola.fi/varhaiskasvatus

Hoito, Opetus, Kasvatus

Varhaiskasvatuspalveluissa on kolme eri osaa: hoito, opetus ja kasvatus. Jokaisen lapsen kohdalla hoito, opetus ja kasvatus on erilaista. Varhaiskasvatuspalvelut ovat tarkoitettu kaikille perheille.

Lapsi leikkii, liikkuu, tutkii ja tutustuu taiteeseen mielellään. Varhaiskasvatuspalveluissa annetaan lapsen tehdä hänelle mieluisia asioita.

Jokaiselle lapselle tehdään lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelman tekevät päivähoiton työntekijät ja lapsen vanhemmat. Suunnitelmaan kirjoitetaan tietoja lapsesta, jotta lapsen kehitystä voidaan seurata.

Kaikki lapset eivät kasva samalla tavalla. Lapsi voi jossain vaiheessa tarvita enemmän tukea aikuisilta kuin toiset lapset. Tuen tarve voi kestää eripituisia aikoja. Tuen tarve arvioidaan yhdessä vanhempien kanssa.

Esiopetus

Suomessa lapsella on oikeus saada esiopetusta sen vuoden aikana, kun hän täyttää kuusi vuotta.

Esiopetuksen tarkoituksena on turvata tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja koulun aloittamiseen. Esiopetuksessa innostetaan lasta oppimaan uusia asioita erilaisten leikkien ja toiminnan kautta.

Caruurta sida loo haayo, wax loo baro, loo koriyo.

Barbaarinta oo caruurta lagu barbaariyo sharciga wadanka waxee u baxdaa sadax qeyb: Haysamada, waxbaritaanka iyo barbaarinta caruurta. Cunug walba si gooni ayaa wax loo baraa mise loo barbaariyaa iyo loo haayaa.

Barbaarinta caruurta ayaa loogu tala galay familada dhan.

Cunuga markuu ciyaaray, oo soconaayo iyo baaraayo waxoo banaanka ku arko wax ayuu baranayaa. Caruurta markii la haynaayo waxaa loo diyaariyaa wax yaalo caruurta mashquulnaayo ey ayaka ku farxaayaan.

Cunug walba waxaa loo diyaarinaa warqad ku qorantahay arimahiisa guud ahaan iyo siduu caawinaad ugu baahanyahay. Waxwalba waxaa u diyaarinaayo macalimadiisa oo wada shaqeyn la sameyneyso caruurta waalidkooda. Marwalba waxaa lagu qorayaa oo lagu buuxinaa caruurta siduu u koray meelaha oo iska badalay hadii kusoo kordheen arimo cusub. Cunug walba waxuu u korayaa sida loogu tala galay, isku mid ma ahan caruurta dhan. Caruur waxaa jirto oo aad ugu baahan caawinaada mise garabka qofka weyn. Caawinada la siinaayo markaas cunuga wey kala duwanyahiin waxaa marwalba lala sheekeysanaa waalidka aa goaan isla garayaan macalimiinta iyo waalidka.

U diyaarinta schoolka

Finland cunuga wuxuu xaq u leeyahay in loo dhigo hal sano oo wax barasho mise oo diyaarinaayo iskoolka bilaawkiisa markuu buuxiyo lix sano. Waxaa loogu tala galay halkaas sano in laga diyaariyo mise laga dhiso meelaha oo caawinaada ugu baahanyahay siduu diyaar ugu noqdo waxbarashada usoo socoto. Cunug walba xaq ayuu u leeyahay wadaankaan in loo baro si xaquuq ku jirto. Waxaan ku daadaaleynaa caruurta inaan diirigalino oo aan tusno inee waxbarashada muhiim tahay iyo aan xiiso galino iskoolka u bilaawanaayo. Waxaan wax ku bareynaa anagoo ciyaareyno mise anagoo shaqeyneyno.

Lapsi hoidossa

Lapsen hoitoajat ja poissaolot tulee ilmoittaa päivähoitopaikkaan. Päivähoitopaikan työntekijöiden tulee tietää, milloin lapsi tuodaan ja haetaan päivähoidosta. Vanhempien tulee kertoa lapsensa päivittäiset hoitoajat ajoissa.

Lapsen hoidon alkaessa sovitaan hoitoajoista. Sovitut hoitoajat merkitään hoitotarvesopimukseen. Sopimusta tulee noudattaa. Sopimus on toistaiseksi voimassa.

Kaikki lapset eivät käy päivähoidossa päivittäin tai viikoittain. Jos hoitoaika on epäsäännöllinen, päivähoitopaikkaan täytyy viedä hoitoaikalista. Hoitoaikalista tulee antaa mahdollisimman ajoissa ennen hoitajakson alkua. Hoitoaikalista on tuotava viimeistään edellisen viikon maanantaina.

Kun lapsi tarvitsee hoitoa iltaisin, yöllä tai viikonloppuisin, sitä kutsutaan vuorohoidoksi. Vuorohoitoa järjestetään ainoastaan silloin, jos vanhempi käy töissä tai opiskelee.

Päivähoitopaikan työntekijöiden työvuorot laaditaan lasten hoitoaikojen mukaisesti.

Cunuga xanaanada lagu haynaayo

Cunugaaga waqtika lagu haynaayo mise malmaha oo maqnaanayo fadlan marwalba nala soo socodsii. Shaqalaha ka shaqeeyo xanaanada waa iney la socdaan mise ogaadaa waqtika cunuga la keenaayo iyo waqtika lasoo doonaayo xanaada. Waalidka waxaa waajid ku eh inee sheegaan waqtiyasha ey rabaan in loo xanaaneeyo caruurta iyo waqtigee soo doonayaan caruurta.

Markuu cunuga bilaawayo xanaanada ayaa laga heshiinaa waqtiyashaas. Waqtika lagu heshiiyey waxaa laga diyarinaa warqad oo lagu qoraayo heshiishka. Fadlan waqtiyaasha lagu heshiiyey waa in laga soo baxaa. Heshiiskaasne waa heshiis shaqeynaayo ilaa inta wax laga badalin.

Waxaa jiro caruur aanan maalinwalba mise week walba imaanin xanaanada. Hadii lacala dhacdo adinga familiina sidaas waa inaad usoo qortiin waqtiyaalaha aad u baahantahiin in caruurta la idiin haayo. Markaas waa in loo keeno warqada waqti fiican xanaanada. Hadii u baahantahiin in caruurta la idiin haayo waqti gooban waa inaad lasoo socodsiiisaa xanaanada isniin walba. Badanaa sidaas hada la idiin sheekayey loogu haayaa caruurta dadka shaqeeyo mise waxbarto.

Muhiim waaye inee shaqalaaha xanaanada ogadaan waqtiyasha caruurta la keenayo maxaa dhacay sida loo diyaariyo shaqaale ku filan caruurta xanaaneyntooda.

Ilmoita nämä asiat AINA lapsesi päivähoitopaikkaan

Lapsen hoitoajat = mihin aikaan lapsi tuodaan ja haetaan (Kerrottava ajoissa, viimeistään edellisen viikon maanantaina).

Kaikki lapsen poissaolot (Mahdollisimman pian).

Jos lasta ei haeta sovittuun aikaan. Kerro uusi aika. (Kerro uusi aika myös lapselle).

Lapsen hakee eri hakija, kuin on sovittu. Kerro kuka on toinen hakija (Kerro toisesta hakijasta myös lapselle).

Waxaad lasoo socodsiisaa xanaanada marwalba fadlan

Caruurta waqtika lagu xaaneynaayo=meeqo saac aad keensaneysaa iyo aad soo doonaneysaa caruurtaada(waa muhiim saaid in waqti fiican inoo soo sheektiin isniin walba).

Malmaha oo cunugaaga ka maqnanayo xanaanada(Sida ugu dhaqsida badan nala soo socodsii).

Hadii aadan soo doonikarin caruurta waqtika aan ku heshiinay nala soo socodsii anaga iyo cunugaaga(Waqtiga cusub aad soo dooneysid sida ugu dhaqsida badan).

Hadii caruurta soo dooneyso qofkale aanan heshiiska ku jirin nala soo socodsii(inoo soo sheeg qofka soo doonayo qofkoo yahay,caruurtane waa inaad la socodsiyaa qofka soo doonayo).

Päivähoitomaksu

Lapsen käyminen päivähoidossa maksaa. Sitä kutsutaan päivähoitomaksuksi. Perheen koko, vanhempien tulot ja lapsen hoitoaika vaikuttavat minkä kokoinen maksu on.

Lapsen hoitoa varten tehdään etukäteen hoitovaraus. Varaus sovitaan hoitotarvesopimuksessa.

Päivähoitomaksusta tulee lasku. Laskulla on eräpäivä ja se tulee maksaa viimeistään silloin.

Päivähoitopaikan henkilökunnalta voi kysyä neuvoa.

Päivähoitopaikan irtisanominen

Ilmoita asiasta kirjallisesti jos lapsesi ei enää käy päivähoidossa.

Lapsen päivähoitopaikasta voi luopua kesälomakautena vähintään kahdeksi kuukaudeksi. Hoitopaikasta luopuminen tehdään kirjallisella ilmoituksella.

Biilka Xanaanada

Caruurta markee xanaanad dhiganayaan waa in laga baxiyaa biil. Biilka intuu noqonaayo waxee ku xerantahay familka inta caruur ku nool, waalidka lacagta soo gasho iyo caruurta waqtiga lagu xanaaneynaayo.

Caruurta saacadaha lagu haynaayo waxaa lagu heshiinaa markuu caruurta xanaanada bilaawo.

Biilka waxoo kugu soo dhacaa gurigaaga waa inaad ku baxiso waqti kugu qoran biilka.

Caawinaad hadaad uga baahantahay arimaha ku saabsan biilka waxaa ka caawinayaan shaqalaha.

Hadaad cunuga booska xanaanadiisa kasii deyneysid.

Waxaa lagaa in aad warqad usoo qorto marka aad goaansatid inaa caruurta ka joojisid xanaanada.

Caruurta booska xanaanada waxaa leysku sii deynkaa waqti qaas eh, waqtikaas waa waqtika summerka oo laba bilood eh. Markoo qofka goaankaas gaaro waa inoo warqad ahaan kusoo wargaliyaa shaqalaha xanaanada.

Työntekijöitä koskevat erityisvelvollisuudet

Vanhempien ja henkilöstön välisen kasvatusyhteistyön lähtökohтия ovat kunnioitus, luottamuksellisuus ja tasavertaisuus.

Varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstö on vaitiolovelvollinen lasta ja perhettä koskevissa asioissa. He eivät saa kertoa ilman vanhempien lupaa lapsen tai perheen yksityisyyteen liittyvää tietoa ulkopuolisille.

Varhaiskasvatuksessa tehdään tarvittaessa lapsen parhaaksi yhteistyötä muun muassa neuvolan ja koulun kanssa. Yhteistyöstä ja sen sisällöstä sovitaan aina etukäteen vanhempien kanssa.

Päivähoidon henkilöstö on ilmoitusvelvollinen lastensuojeluviranomaisille jos he ovat huolissaan lapsen hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Tämä ilmoitusvelvollisuus ohittaa henkilöstöä sitovat salassapito- ja vaitiolovelvollisuudet. Ilmoitusvelvollisuuden tarkoituksena on suojella lasta ja löytää apua koko perheelle.

Shaqaalaha xanaanada waajibkooda iyo xaqooda

Waalidka iyo shaqaalaha xanaanada wada shaqeynta ka dhax dhacaayo waa inee noqonaa mid kalsooni buuxdo iyo aaminaad iyo is xushmeyn.

Shaqaalaha ka shaqeyyo barbaarinta caruurtiina arimaha aad kala hadashiin waa wax qarsooni leh mana kala hadlikaraan dadkale. Mana loo ogolo ineeey ka hadlaan arimaha ku saabsan familia dadkale mise qofkale hadeysan familia u fasaxin.

Shaqaalaha waxeey la shaqeyyaan xitaa meelaha kale oo familia caawinkaraan, waxaa ka mid eh Neuvola iyo iskoolka hadii loo baahto. Wada shaqeynta lala shaqeynaayo waxaa waaye wax waalidka lakala tashay oo leysku wada ogyahay.

Shaqaalaha xanaanada waxee xaq u leeyahiin hadii ey ku arkaan caruurta daryeel xumo mise hadii ey ka walwalaan caruurta nabadgalyadooda ineeey la xariiraan xarunta xaquuqda caruuraha badbaadiso. Sharcigaan waxoo kasoo horjeedsan karaa sharciga xeraayo shaqaalaha oo eysan ka hadlikarin caruurta arimahooda una sheekikarin qofkale. Hadii caruurta lagu arko waxyaalahaas camal waxee xaq u leeyahiin ineeey la socodsiiyaan xaruunta xaqa caruurta u boodo. Waxa ey sidaas u sameynaayaan waxeey isku dayaayaan inee caruurta iyo familia helaan badbaadin iyo caawinaad.

Lapsen turvallisuus

Lapsen voi hakea päivähoidosta vain sovitut ja täysi-ikäiset henkilöt.

Vanhempien kanssa keskustellaan ja sovitaan ennen päivähoidon alkamista, ketkä aikuiset voivat hakea lapsen. Lapsen voi hakea joskus joku muu aikuinen kuin on sovittu. Siitä pitää ilmoittaa päivähoitopaikkaan hyvissä ajoin.

Päivähoidon työntekijät eivät voi luovuttaa lasta alkoholin vaikutuksen alaisena olevalle hakijalle. Tällöin yritetään tavoittaa toinen hakija. Asiasta tehdään aina lastensuojeluilmoitus.

Lapsi tulee noutaa päivähoidosta sovittuna aikana. Jos lasta ei haeta sovittuna aikana ja vanhempia ei tavoiteta, asiasta ilmoitetaan

lastensuojeluviranomaisille. Lastensuojeluviranomaiset vastaavat lapsen hoidosta siitä eteenpäin.

Vastuu lapsesta siirtyy vasta, kun lapsi on luovutettu päivähoitohenkilöstölle ja kun henkilöstö luovuttaa lapsen hakijalle!

Nabadgaliyada Cunuga

Xanaanada caruurta waxaa kasoo wadikaro dadka oo lagala heshiiyey oo qaankaarka eh.

Waalidka markoo caruurtooda ey bilaawaan xanaanada ayaa lakala heshiinaa dadka soo wadaayo caruurta. Caruurta waala ogolyahay inuu soo doono qof aanan heshiiska ku jirin laakiin waa in xanaanada lasoo war galiyaa waqti macquul ah.

Shaqaalaha xanaanada xaq uma lahan ineey caruurta u dhiibaan qof oo qamri cabsan. Hadii ey dhacdo arintaas waxaa loo baahanyahay inee qofkale soo wado caruurta. Markee arintaas lacala dhacdo xaquuqta waxaa waaye in la wargaliyo xarunta caruurta xaqooda ilaaliso.

Caruurta xanaanada waa in laga soo wado waqtiga lagu heshiiyey. Hadii ey lacala dhacdo in waalidka soo wadanwaayo caruurta ilaa waqtiga lagu heshiiyey oo waalidka la waco oona la waayo. Xanaanada waxee xaq u leedahay inee wacdo xarunta xaq caruurta ilaaliso. Xaruuntaas ayaa masuul ka eh meesha ey caruurta sii geynayaan.

Masuuliyada caruurta waxee ku wareejisamee shaqalaha xanaanada markii caruurta loo geeno isla markaasne masuuliyada waxeey shaqaalaha iska wareejiinaayaan markii caruurta laga soo doono!.

Kun lapsi poistuu päiväkodin alueelta

Hänen seurassaan on oltava aikuinen.

Aikuinen on ennalta sovittu hakija.

Hakija on täysi-ikäinen ja täyttänyt 18 vuotta.

Markuu cunuga ka baxo banaanka xanaanada

Caruurta waa inoo la socdaa qof da weyn

Qofka weyn caruurta wadaayo waa inoo ahaada qof la yaqaano mise lagala heshiiyey caruurta in eey wadikaraan

Qof soo wadaayo caruurta marwalba waxaa laga rabaa inoo ahaado qof qaan gaar eh oo buuxiyey 18 sano.

Syömään!

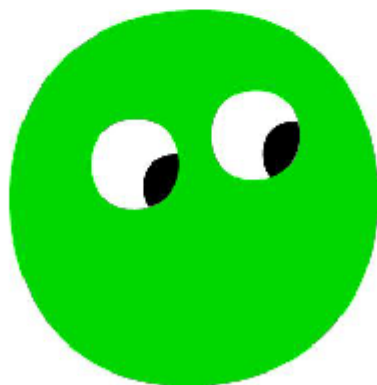
Ruokailutilanteissa halutaan luoda lapsille myönteinen ja luonnollinen suhde ruokaan ja syömiseen. Lapsia halutaan tukea ja rohkaista tutustumaan erilaisiin ruokiin.

Kaikki lapset eivät voi syödä samaa ruokaa kuin toiset. Lapsella voi olla erityisruokavaliio. Hoitopaikkaan tulee toimittaa neuvolan tai lääkärin todistus jos lapsella on ruoka-allergia. Asiasta tulee keskustella päivähoitopaikan työntekijöiden kanssa. Lapsen syödessä eri ruokaa kuin muut lapset syövät, vanhempien toivotaan selittävän lapselle mistä tämä johtuu. Silloin vältytään erimielisyyksiltä ja mielipahalta.

Lapsille on myös hyvä kertoa, että ruokailussa käytetään ruokailuvälineitä. Ruokailuvälineitä ovat haarukka, veitsi ja lusikka. Ruokailun aikana istutaan omalla paikalla.

Aterian päätteeksi on tapana, että lapsille tarjotaan ksylitolipastilli tai ksylitolipurukumi. Nämä ovat vanhempien kustantamia. Ksylitoli puhdistaa hampaita ja ehkäisee tulehduksia.

Varhaiskasvatuksen palveluissa tarjottavista ruuista tehdään ruokalista, joka on nähtävissä päivähoitopaikassa.

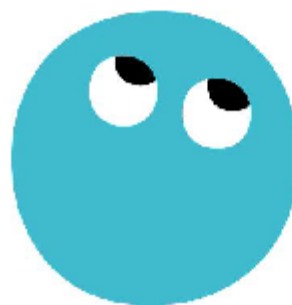
Waqtiga cuntada!

Waqtiga cuntada marka la gaaro waxaan xooga saareynaa ineey caruurta si edebleh mise wanaagsan u cunaan cuntada. Waxaan jecelnahay in ey caruurta fahmaan marna isku dayaan cuntooyinka kala duwan oo jiro aduunkaan. Caruur waxaa jiro cunaan cunto kooni ah. Cunuga waxaa laga yaabaa inuu cuno cunto qaas eh. Xanaanada waa inaad keentaa warqad ka socoto Doctorka mise Neuvola, xanuunka cunuga haayo oo u keenaayo inuusan cunikan cunto walba waa inaad warqad shaada caafimaadeed ka haysataa. Waxaana muhiim ah in la wargaliyo lana sheekesto shaqaalaha xanaanada arimahaas oo kale. Hadii ey dhacdo caruurta in ey cunaan cunto qaas ah waxaa waalidka waajib ku eh in ey fahansiyaan cunugiisa micnaha oo cunto ka duwan u cunayaa. Waxaan ka hortageynaa markaas inuu cunuga is xumeeyo maadama oo cunaayo cunto dadkale ka duwan.

Muhiim waxaa eh inuu waalidka caruurtiisa u sheeko in xanaanada lagu isticmaalo fargeeto iyo qaanto iyo mindhi. Waxa laga wadaa in lagu cunteeyo maacuunta loogu tala galay cuntada Macuunta waxaa ka mid ah mindhi, qaanto iyo fargeeto.

Qadada katibne waxaa la siinayaa caruurta nacnac mise xanjo oo loogu tala galay in eey u nadiifiso ilkhooda. Waxaana baxinaayo waalidka lacagtiisa xanjada mise nacnaca. Waxaa loo siiyaa caruurta madaama oo nadiifinaayo ilkaha cuntada katib.

Meelaha lagu barbaariyo caruurta waxaa loo diyaariyaa cuntadooda oo hore meel loogu soo qoray looguna soo talagalay. Waxaana ka aqristankartaa warqada ey ku qorantahay oo xanaanada darbikeeda ku dagan.

Karkit ja tarjoilut

Päivähoitopaikassa ja esiopetuspaikassa ei tarjoilla makeisia tai muita herkkuja. Vanhemmat tai lapset eivät voi tuoda mukanaan päivähoitopaikkaan ja esiopetuspaikkaan makeisia eikä muutakaan tarjottavaa.

Ruokalepo

Päivähoidossa lapset lepävät ruokailun jälkeen. Lepäminen ja nukkuminen ovat tärkeää lapsen kehitykselle. Lepäämisen jälkeen lapsi jaksaa taas leikkiä.

Vanhempien on hyvä kertoa lapselle kotona, että kaikki lapset kuuntelevat sadun tai musiikkia ja lepävät tietyn aikaa ruokailun jälkeen. Lapsi saa tuoda päivähoitoon unilulun.

Macmacaanka cunitaankiisa iyo waxyaalaha leysku siiyo xanaanada

Xanaanada caruurta marnaba mala siiyo cuntada oo macmacaanka eh.Waalidka maloo ogolo ineey caruurta ugu keenaan xanaanada macmacaan mise waxyaalaha la mid ah.Cunto mala ogolo in la keeno xanaanada.

Hurdada lagu nasto

Xanaanada in eey caruurta nastaan markii ey qadada cunaan ayaa loogu talagalay.Nashasho mise inoo cunug hurdo waa mida ugu muhiimsan markii la fiiriyo cunuga koritaankiisa waxyaalaha ka caawinaayo.Markoo cunuga nasto waxoo oo awoodaa inoo ciyaartiisa sii wato markoo kasoo kaco hurdada.

Waxaa muhiim eh in caruurta gurigooda loogu sheeko in waqtiga jifka loogu tala galay in la dhageysto sheekada yar ey macalimada u aqrineyso oo markaas katib loogu tala galay in la hurdo mise la nasto.Caruurta haduu haysto waxyaalo oo ku seexdo wuu usoo qaadankaraa xanaanada.

Ulkoillaan yhdessä - Banaanka aan isla aadeynaa

Suomessa on neljä eri vuodenaikaa: talvi, kevät, kesä ja syksy. Sää vaihtelee vuodenaikojen mukaan. On tärkeää pukea lapselle säänmukaiset vaatteet. Jokainen lapsi käyttää vain omia vaatteitaan ja tavaroitaan.

Finland waxeey leeyahiin afar cimilo oo eh waqtiga barafka, waqtiga qawoowka sii dhamanayo, waqtiga kuleelaha, waqtiga oo roob roobka. Cimilada wey is badaleysaa waqti walba marka waxaa muhiimad eh in caruurta loogu labiso sida oo jawiga yahay.

Talvi - Waqtiga Barafka	Kevät - Waqtiga kuleelaha bilawanayaan	Kesä - Waqtiga Kuleelka	Syksy - Waqtiga Roob Roobka
Ilma kylmenee. Ulkona on pakkasta. Sataa lunta. Vaatetuksen tulee olla riittävän lämmintä. Useat vaatekerrokset. Talvella lapsi tarvitsee: toppatakki ja toppahaalari, lämmin väliasu, kauluri, pipo tai hattu, käsineet Jawiga waa aad qawoow Baraf ayaa da aayo Dharka caruurta losoo galinaayo waa ineey badaan oo dhar adag losoo galiyaa Winterka caruurta waxeey u baahyahayin jacket weyn oo adag jacket mise funaanad adag gacmo iyo koofid fiican.	Sää alkaa lämmentä. Kevyemmät vaatteet Sataa vettä ja on märkää. Lumi sulaa. Sateisella ja kostealla säällä tarvitaan kuravaatteet. Kuravaatteet ovat: sadetakki, kurahousut, kurakäsineet, kumisaappaat Kuravaatteiden olisi hyvä olla puhtaat, kun ne tuodaan päivähoitopaikkaan. Jawiga waxuu noqonrabaa kuleel yar Barafka ayaa dhaqmanaayo Roob badan ayaa da aayo meelkasto waa goyaan Jawiga qooyaanka waxaa loo baahyahay dharka iyo kobaha bacda oo biyaha celinayaan Dharka roobka waxee u gala baxayaan Jacketka roobka, Surwaalka roobka, Gacmo iyo kabo roob Dharka roobka waxaa wanaagsan ineey marwalba nadiif ahaadaan markii xanaanada la keenayo	Aurinko paistaa. On lämmintä. Vaatetus on kevyttä. Ulkona voi olla hyvin kuuma tai viileää. Pää suojataan auringonpaisteilta. Kesällä lapsi tarvitsee: hattu, pitkähihainen paita Jawiga waa kuleel Dharka badan mala gashanaayo Jawiga waxuu noqonkaraa qawoow mise dhabeel Madaxa waxaa laga qarsanaa qoraxda kuleelkeeda Waqtiga kuleelka cunuga waxuu u baahyahay Funaanad gacma dheer iyo koofid.	Ilma viilenee. Sataa vettä. Tarvitaan enemmän vaatteita ettei palele. Sateisella ja kostealla säällä tarvitaan kuravaatteet. Jawiga waxuu isku badalaa qawoow qawoow Waxaa loo baahyahay dhar oo qawoowka ka celinaayo Waxaa loo baahyahay dharka roobka.

Mukaan päivähoitoon

Vanhemmat huolehtivat lapsensa naulakkopaikan tai lokeron siisteydestä ja sisällöstä. Vanhempien tehtävä on myös tarkistaa hoitokassin tai hoitorepun siisteys ja sisältö. Lapsen vaatteet ja tavarat merkitään omalla nimellä.

Lapsella on hyvä olla vaihtovaatteet jos päällä olevat vaatteet esimerkiksi likaantuvat tai kastuvat. Vaihtovaatteita ovat alushousut, paita, housut, sukat, käsineet. Likaiset vaatteet viedään kotiin pestäväksi. Vaatteita kannattaa olla mieluummin reilusti kuin liian vähän.

Jos lapsi käyttää vaippoja, niitä tulee tuoda reilusti päivähoitopaikkaan. Vaippojen määrä on hyvä tarkistaa tasaisin väliajoin.

Lisäksi lapsi tarvitsee mukaansa muita varusteita, jotka vaihtelevat ryhmän toiminnan mukaan. Tällaisia varusteita ovat esimerkiksi sukat, luistimet ja uimapuku.

Usoo qaado xanaanada

Waalidka waxaa waajib ku eh in ey ka taxadtiraan cunugagiisa irmaajadiisa nadaafadeeda. Waxaa waalidka laga inuu fiiriyo cunugiisa boorsadiisa oona ka taxadtiro nadaafada boorsada iyo alaabta marwalba ku dhaxjirta. Waxaa laga rabaa waalidka inuu caruurta dharkooda kusoo qoro marwalba cunuga magaciisa.

Caruurta waa in loo keeno dhar ay ku badashtaan hadii lacala dharkooda wasaq ka noqdaan mise ey qoyaan ka noqdaan. Dharka lagu badalanaayo waxaa ka mid ah kastuumo, funaanad, surwaal, iskaalsho iyo gacmo. Dharka wasaq noqdaan waxaa la geynayaa guriga waana kusoo dhaqeysaan. Waxaa fiican marwalba dhar badan in loogu soo tala galo caruurta sida ey ugu badashtaan marwalba.

Hadii cunugaaga isticmaalayo xafaayad waxaa fiican inaad u keento wax badan. Waxaa fiican inaad marwalba ogaadid inuu cunugaaga u yaalo xanaanada xafaayad oo ku filan.

Cunuga waxuu kale uu baahanyahay waxyaalo kale oo ey ku xerantahay xanaanada groubka oo ka dhigto. Waxaa laga yaabaa inuu u baahdo sida gobaha barafka lagu dheelo oo laba nooc ah midna dheer midna kabo camal waxaa kale loo baahankaraa dharka lagu tabaashto.

Lapsella on hyvä olla mukana päivähoitossa

ehjät, sopivan kokoiset ja helposti puettavat vaatteet.

tossut sisätlioihin

hoitokassi tai hoitoreppu (siellä säilytetään vaihtovaatteita).

omalla nimellä selvästi merkityt vaatteet (tunnistetaan omaksi).

Caruurta waxaa u wanaagsan ineey xanaanada usoo qaataan

Dhar fiican oo nadiif ey oo aanan jeexneen, dhar oo si fudud loo gashankaro

Kabo gudaha lagu joogikaro

Bac iyo boorso oo loo galiyo dharkooda badalka loogu tala galay

Dhar walba in lagu soo qoro cunuga magaciisa sidii loo aqoonsado qof walba waxiisa

Päivähoidossa tapahtuu, kaikki mukaan! - Waxaa ka dhacaayo xanaanada, kasoo qeybgala kuligiin!

Päivähoidossa järjestetään tapaamisia, jonne vanhemmat kutsutaan. Niissä keskustellaan lasta koskevista asioista yhdessä päivähoidon työntekijöiden kanssa. Tapaamisiin on mahdollista saada tulkki, jonka tilaamisesta päivähoito huolehtii.

Xanaanada markee joogaan caruurta waxaa loo sameynaa madataalo badan oo ka mid ah in loo wado caruurta meelo ey soo booqanayaan. Waalidka marwalba si gooni eh ayaa loo wargalinaa. Muhiim waxaa eh markii meel loo wadaayo caruurta in la keeno xanaanada waqti wanaagsan sidii ey ugu galaan meesha loo socdo.

Varhaiskasvatussuunnitelma keskustelu: Jokaiselle lapselle tehdään lapsen varhaiskasvatussuunnitelma. Suunnitelma tehdään yhdessä vanhempien ja päivähoidon työntekijöiden kesken. Suunnitelma auttaa työntekijöitä seuraamaan lapsen kasvua.

Wada Hadalka lagu diyaarinaayo barbaarinta cunuga: Cunug walba waxaa loo sameynayaa warqad heshiis ah oo ku qoran barbaarintiisa. Waxaa isla diyaarinaayo heshiiska waalidka iyo shaqaalaha xanaanada. Warqadaan waxeey ka caawineysaa shaqaalaha in ey la socdaan cunugaaga barbaarinkiisa iyo koritaankiisa.

Verkostopalaveri: Asiantuntijat, päivähoidon työntekijät ja vanhemmat keskustelevat lapsen asioista. Asiantuntijoita voi saapua esimerkiksi koulusta tai neuvolasta. Tarkoitus on tukea lasta ja löytää ratkaisuja häntä koskeviin asioihin.

Wada Kulan balaaran: Wada kulan oo kasoo qeybgalikaaran shaqaalo kale oo taqsuus ku leh arimaha caruurta iyo shaqaalaha xanaanada iyo waalidka. Waxaa laga hadlayaa arimaha cunuga. Waxaa wada hadlayaan cunuga qofka xanaaneyso iyo waalidka. Shaqaalaha oo taqsuuska wato waxeey ka imaankaraan lacala iskuulka mise Neuvolada. Kulankaan waxaa muhiimadiisa eh in garab lagu siiyo cunuga arimaha uu garab ugu baahanyahay.

Lapsille voidaan järjestää päivähoidossa erilaisia retkiä ja tapahtumia. Niistä tiedotetaan aina etukäteen. Retki- ja tapahtumapäivinä lapsen tulee olla ajoissa paikalla, jotta hän pääsee varmasti osallistumaan.

Caruurta waxaa loo diyaariyaa meelo ey soo booqdaan maalmihii. Maalmahaas waxaa loola soo socodsiinaa waqti fiican. Waxaa muhiim eh markii ey xanaanada meel booqanayaan inuu cunuga waqti fiican imaado xanaanada sida oo uga qeyb qaato booqashada.

Eväsretki: Lapset viedään retkelle päivähoitopaikan lähiympäristöön. Lapsen on mahdollista tuoda eväät kotoa. Esimerkiksi pieni pullo mehua ja voileipä.

Booqashada cunto losoo qaadanaayo: Markaan camal waxaa caruurta loo wadaa meelaha u dhaw xanaanada, marka caruurta waxeey soo qaadankaraan cabitaan iyo rooti ey cunaan.

Metsäretki: Lapset viedään lähimetsään leikkimään luonnon materiaaleilla. Samalla seurataan eri vuodenaikojia ja niiden aikana tapahtuvia luonnon muutoksia.

Dhirta markii la aadayo: Caruurta waxaa la geynayaa marmar dhirta sida ey u kala bartaan cimilada sida ey isku badalayaan eey u arkaan is badalada cimilada.

Kevätretki: Lapsille voidaan järjestää retki ennen kesäloman alkua keväällä. Kevätretken kohde valitaan osallistuvan ryhmän mukaan.

Booqashada la aado jawiga kuulelaha bilaawanraban: Caruurta waxaa loo diyaariyaa sanad walbo markii kuleelaha soo galayaan in meel loo wado intuusan fasaxa summerka bilaawan. Meesha la aadayo waxaa goaan ka gaaraayo group walbo.

Päivähoidossa voidaan järjestää tilaisuuksia ja juhlia, jonne myös lasten vanhemmat kutsutaan. Vanhempien on myös hyvä ilmoittaa päivähoidon työntekijöille jos he eivät pääse osallistumaan tapahtumaan.

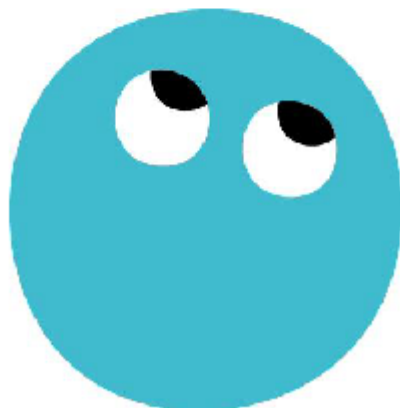
Xanaanada waxaa loo sameeyaa xaflado mise wada kulan waalidka. Waalidka waxaa muhiim ah in ey nala soo socodsiiyaan hadii ey lacala kasoo qeybgaliwaayaan balamaha.

Vanhempainilta: Tilaisuudessa keskustellaan päiväkodin toiminnasta. Tutustutaan muihin vanhempiin.

Kulanka waalidiinta: Waxaa laga hadlaayaa wada shaqeynta xanaanada iyo sida ey u shaqeyso xanaanada. Waxaa leysku bartaa waalidiinta.

Liikuntailtapäivä: Lapsille ja vanhemmille tarkoitettu yhteinen liikuntahetki. Järjestetään päiväkodilla ja sen lähiympäristössä.

Maalinta jimicsiga: Maalin loogu tala galay in waalidka iyo caruurta jimicsi isla sameeyaan. Waxaa badanaa lagu qabtaa xanaanada mise meelaha u dhaw xanaanada.

Isänpäivä: Juhlapäivä jolloin muistetaan ja kunnioitetaan isä ja vaareja.

Maalinta aabaha: Waa maalin la xushmeeyo aabayasha mise awooweyasha caruurta

Äitien päivä: Juhlapäivä jolloin muistetaan ja kunnioitetaan äitejä ja mummoja.

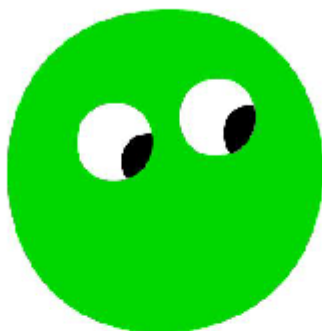
Maalinta hooyoyinka: Waa maalin la xushmeeyo hooyinka iyo caruurta ayeeyoyinkooda.

Isovanhempien päivä: Isovanhemmat kutsutaan päivähoitopaikkaan. Heille järjestetään ohjelmaa. Lapset saavat viettää aikaa isovanhempiensa kanssa.

Maalinta awoowe iyo ayeeyoyinka: Waa Maalin loogu tala galay ayeeyoyinka iyo awooweyasha. Waxee xanaanada u diyaarinee wada kulan caruurta iyo ayeeyinkooda iyo awooweyaasha.

Päivähoidossa vietetään erilaisia suomalaisen perinteeseen kuuluvia juhlia eri vuodenaikoina. Osa juhlista on kristillisiä.

Xanaanada waxaa ka dhacaayo xafiado ku saabsan diinta krishtaanka oo u eh dhaqan wadanka Finland.

Joulujuhla: Kristillinen juhla. Päivähoidossa joulun valmisteluun ei liity uskonnollisia piirteitä. Juhlaa varten tehdään talveen ja joulun viettoon liittyviä koristeita. Harjoitellaan joululauluja. Askarreltavia aiheita ovat joulupukki, tontut, joulukuusi, lahjapaketit, lumihiihtäleet ja enkelit. Lapset voivat tehdä erilaisia esityksiä lapsia ja aikuisia varten.

Krishmaska xafiadiisa: Waxaa waaye xafiad oo diini eh.Xanaanada marka ey xafiadaan diyaarinaayaan wax oo diini ah maku jiro.Xafiada waxaa loo sameynaa waxyaalo ku saabsan barafka iyo qurxin mise waxaa lagu sharxayaa meelaha waxyaalo ku saabsam waqtiga barafka.Waxaa la heesayaa heeso ku saabsan krishmaska.Caruurta waxeey qorayaan mise ey sameynayaan wax yaalo lagu qurxin doono xanaanada waxaa ka mid barafka,geedo iyo waxyaalo kale oo ku saabsan isku diyaarinta xafiada.Caruurta waxeey u diyaarinayaan show yariis waalidka.

Kevätjuhla: Kesäloman alkaessa päivähoitopaikassa voidaan viettää kevätjuhlaa. Kevätjuhla on tapahtuma, jossa muistellaan kulunutta vuotta.

Xafiada markuu xanaanada xermirabo: Markuu waqtiga kuleelka bilaawanaayo waxaa la sameynaa xafiad oo macsalaameys ah oo lagu xasusanaayo waxii sanadka dhan la sameeyey.

Pääsiäinen: Kristillinen juhla. Suomessa pääsiäistä vietetään myös kevään juhlanä. Kevään juhlassa ihmetellään luonnon muutoksia, kun ilma lämpenee. Lapset tekevät pääsiäisaiheisia koristeita. Koristeiden aiheita ovat kukat, rairuoho, pajunkissat, kananmunat ja hiirenkorville puhkeavat koivun oksat.

Waqtiga Kuleelaha xafiad mise dhabaal tag ey qabaan: Waxeey ku saabsantahay diinta dhabaal tagaan.Wadanka Finland waxa ey ugu dhabaal tagaan waqtigaan waxaa waaye markoo barafka dhaqmo oo soo dhawyahay waqtiga kuleelka wax badan ayaa is badalayo sida camal dhirta iyo ubaxa soo baxaayo.Waxeey carurta abuurayaan waqtigaa dhir iyo waxyaalo kale ku saabsan waqtigaas.

Vappu: Vappu on työväen, ylioppilaiden ja kevään juhla. Päivähoidossa vappua vietetään järjestämällä yhteistä toimintaa. Vappuna voi pukeutua naamiaisasuun. Vappupäivä on yleinen vapaapäivä Suomessa.

Xafiada ardaynimada: Xafiadaan waa xafia mise dhabaal tag loogu tala galay dadka ardayda oo jamacad mise dugsi sare soo dhameeyeen.Shaqalaha wadankane wey u dhabaal tagaan maalintaan.Xanaanada waxaa laga yaabaa ineey caruurta u sameeyaan waxyaalo yar ey caruurta ku ciyaaraan.Malintaas waa maalin oo fasax laga yahay wadanka Finland oo dhan.

Juhannus: Juhannus on kristillinen juhla. Päivähoidossa juhannuksen viettoon ei liity uskonnollisia piirteitä. Suomessa juhannuksen viettoon kuuluu juhannussauna, juhannuskokko ja juhannustanssit. Juhannus on yleinen vapaapäivä Suomessa.

Xafiada waqtiga kuleelaha: Xafiadaan waxee ku saabsantahay diin.Xanaanada lakiin wax diini ah xafiadaan uma dabaal tagaan.Xafiadaan waxeey dadka ey badana sameeyaan ciyaar loogu tala galay waxeey galaan meesha leysku soo kululeeyo.Xafiadaan waa maalin fasax ah wadanka Finland oo dhan.

Kristilliset perinteet toiminnassa

Päivähoitopaikassa on hyvä kertoa saavatko lapset osallistua kristillisiin tapahtumiin. Jos vanhempia asia mietityttää, he voivat aina kysyä ja keskustella päivähoitopaikan työntekijöiden kanssa.

Muihin uskontoihin tutustuminen on lapsen kehityksen kannalta tärkeää. Lapsi oppii silloin arvostamaan omaa uskontoaan. Lapsi oppii kunnioittamaan muiden vakaumuksia. Lapsen päivähoitopaikkaan voi tulla kertomaan myös omasta uskonnosta ja siihen liittyvistä perinteistä. Asiasta voi sopia henkilökunnan kanssa.

Sida loo isticmaalayo diinta krishtanka

Xanaanada waxaa muhiim u eh inoo waalidka la socodsiyo hadii ey caruurta ka qeybgalaan arimaha ku saabsan diinta.Hadii waalidka eysan fahmin mise ey ka qabaan suaalo waxeey xaq u leeyahiin in ey weydiyaan shaqaalaha xanaanada.

Muhiim waxaa eh caruurta in ey bartaan diimaha kale sida ey u xushmeeyaan diintooda.Caruurta waa in la baro in ey xushmad siiyaan dadka kale eysan isku diin eheen.Waalidka woo nala socodsiinkaraa diintiisa waxyalaha muhiim u eh,waxeyna kala hadlikaraan arimahaan shaqalaha xanaanada.

Yhteistyö seurakunnan kanssa

Kouvolan evankelisuterilaisen seurakunnan lapsityöntekijä voi pitää lapsille tuokion, jossa tutustutaan kristinuskon sisältöön. Hetki sisältää Raamatun kertomuksen, hengellisiä lauluja ja rukouksen.

Esikoululaiset voivat tutustua seurakunnan työntekijöiden kanssa kirkkorakennukseen ja hautausmaahan. Lapsilla on mahdollisuus kuulla seurakunnassa työskentelevien ammasteista ja siellä järjestettävästä toiminnasta.

Seurakunta kutsuu eri kirkkovuoden juhlapyhien aikaan varhaiskasvatusta osallistumaan lapsille tarkoitettuun toimintaan. Tällaisia ovat esimerkiksi lasten joulukirkko, pääsiäishartaus ja kevätkirkko.

Vanhemmat päättävät lapsensa osallistumisesta seurakunnan kanssa järjestettäviin tilaisuuksiin. Toiminnasta ilmoitetaan aina etukäteen.

Wada shaqeynta lala shaqenaayo kaniisada shaqalahooda

Kouvola kaniisadiisa shaqalaaha oo caruurta qaabiisan waxee awoodaa ineey caruurta soo booqato ey u aqriyo buug mise u sheekeyso. Waxeeey u aqrineysaa kitaabka diinta krishtaanka heeso mise wacdiyaal.

Caruurta dhiganayaan classka diyaarinta iskoolka waxee jaanis haystaan ineey booqdaan kaniisada sarteeda mise qabriyaasha. Waxee xaq u leeyahiin in ey kala bartaan dadka ka shaqeeyo taqsuuskooda.

Kaniisada waxee u casumaayaan caruurta xafiidaha ka jiro kaniisadaha oo sanadka gudahiisa dhacaayo. Waxaa waaye waxyaalo loogu tala galay inee caruurta ka faaideystaan sida camal caruurta waqtiga krishmaska iyo waqtiga kuleelka soo galaayo ey kaniisada booqdaan.

Waalid walba waxoo xaq u leeyahay in uu goaan ka gaaro caruurtiisa in oo ka qeyb galikaro waxyaalahaas camal. Markii arimahaas nagu soo kordaan waalidka waala socodiineynaa.

Lapsen terveys

Lapsen sairastuessa, asiasta tulee kertoa välittömästi päivähoitopaikkaan. Sairaana lapsi ei voi tulla muiden lasten joukkoon.

Henkilökunta ilmoittaa vanhemmille jos lapsi sairastuu kesken hoitopäivän. Ilmoitus tehdään, jotta lapsi saisi mahdollisimman pian tarvitsemansa levon ja hoidon. Lapsen tulee saada parantua ja levätä riittävästi sairauden jälkeen.

Ensisijaisesti lääkkeet annetaan kotona. Päivähoitopaikassa lapselle annetaan vain välttämättömät lääkärin määräämät lääkkeet. Lääkkeet annetaan vain silloin, kun asiasta on tehty erillinen sopimus. Lääkärit ja terveydenhoitajat voivat antaa todistuksen, jolla vanhemmat voivat hakea tilapäistä hoitovapaata sairaan lapsen hoidon järjestämistä varten. Lisätietoa asiasta saa päivähoitopaikasta, neuvolasta ja paikallisesta terveyskeskuksesta.

Tulehduksien ja tartuntatautien ehkäisy

Perheiden on tärkeää noudattaa annettuja ohjeita puhtaudesta ja tarttuvien tautien hoidosta. Lisätietoja lasten taudeista löytyy esitteen lopusta.

Vanhemmat huolehtivat lapsen käsien pesusta päivähoitopaikkaan tullessa ja ennen päivän toimintaa liittymistä. Kädet pestään myös wc-käyntien jälkeen ja ennen ruokailuja. Myös käsihuuhteet ovat käytettävissä. Käsien pesulla ja käsihuuhteiden käytön tarkoituksena on ehkäistä lasten sairastelua.

Tapaturmat

Tapaturman sattuessa lapselle annetaan tarvittava ensiapu. Jos tapaturma vaatii lääkärin hoitoa, päivähoitopaikka vastaa siitä, että lapsi viedään terveyskeskukseen tai ensiapuun. Päivähoitopaikka tiedottaa asiasta välittömästi vanhemmille. Päivähoidossa olevat lapset ovat tapaturmavakuutettuja. Tapaturmavakuutus kattaa hoitoaikana sekä matkan aikana sattuneiden tapaturmien vahingot.

Caafimaadka Caruurta

Markoo caruurta xanuunsado waa inaad la socodsiisaa shaqaalaha xanaanada. Cunug haduu xanuunsanyahay mala ogolo in oo soo dhaxgalo caruurta kale.

Shaqaalaha xanaanada waxaa waaye waajidkooda in ey waalidka la socodsiyaan sida ugu dhaqsida badan haduu cunugooda xanuunsado. Caruurta waxey xaq u leeyahiin in la siiyo waqti ey ku caafimaadaan.

Caruurta waxii daawo oo u socoto waa in lagu soo siiyaa xaafadooda. Hadii ey jiraan daawoyin oo doctorka usoo qoray oo muhiim ah waa lagu siinkaraa xanaanada. Waalidka waxoo xaq u leeyahay inuu ka helo doctorka warqad fasax eh o u suurtagalinyeso inuu guriga la joogo cunugiisa ilaa intuu ka caafimaadayo. Waxii faahfaahin ku saabsan arintaan waxaad ka heleysaa shaqalaha xanaanada, shaqalaha doctorka xaafada.

Kasoo horjeedka jirooyinka iyo ikhfakshanka.

Waalidka waxaa la siinayaa faahfaahin oo ku saabsan nadiifiska jirka iyo gacmaha. Jirooyinka badanaa caruurta ku dhaco waxaan idinku qornay meel gooni eh.

Waalidka ayeey waajib ku tahay in ey ka daxadiraan nadiifiska gacmaha marka ey kasoo baxayaan guriga iyo marka ey imaadaan xanaanada. Gacmaha waa in leyska dhaqaa markii mushqusha la isticmaalo iyo marka cuntada la cunirabo. Waxaa yaalo xitaa gacmaha waxa lagu nadiifinayo oo markii gacmaha la dhaqdo lasii marsado. Waxaan aad uga hor tageynaa jirooyinka sidaas daradeed gacmaha nadiifiskooda waa muhiim.

Jug mise dhaawac

Caruurta marka oo ku dhaco jug mise dhaawac waxaa lagu caawinayaa gargaarka ugu horeyso. Hadii caruurta dhaawaca gaaray oo u baahanyahay doctor iyo dhaaweyn waxee shaqalaha xanaanada u wadayaan emergynsika mise doctorka xaafada. Waqtiga ey caruurta joogaan xanaanada waxaa masuul ka eh xanaanada waxwalbo ku dhaco jug mise dhaawac.

1: Alle kouluikäisten lasten yleisimmät tarttuvat taudit

Jirada badana ku dhacdo caruurta yarka oona ey is qaadsiiyaan.

Tauti - Jirada	Oireet - Xanuunka oo leeyahay jirada	Hoito - Sida loo daaweynaayo	Poissaolo - Xanaanada ka maqayashadiisa
Nuhakuume	Nuha, yskä, kuume, mahdollisesti kurkkukipu, väsymys	Oireiden mukainen hoito. Lääkityksen tarpeesta keskusteltava lääkärin kanssa.	Päivähoitoon voi palata yhden kuumeettoman päivän jälkeen ja kun oireet eivät vaikeuta selvästi lapsen oloa.
Qandho oo wadado hergeb	Qandho, hergeb, dhuun xanuun iyo daal badan	Daawada la siinayo waa mid oo doctorka soo qoray oo sida la idinku soo qoray loo qaadanaayo	Caruurta waa in ey hal beri qandho la aan noqdaan markaas ey kusoo noqonkaraan xanaanada. Markuu cunuga soo fircoonado
Influenssa	Nopeasti nouseva korkea kuume, lihaskivut, päänsärky, kurkkukipu, kuiva yskä, nuha ja tukkoisuus. Lapsilla myös mahaoireet ja suolisto-oireet.	Oireiden mukainen hoito. Oireiden vaikeutuessa ja pitkittyessä lääkäriin. Esimerkiksi lapsen kuume ei laske lääkkeestä huolimatta.	Päivähoitoon voi palata yhden kuumeettoman päivän jälkeen ja kun oireet eivät vaikeuta selvästi lapsen oloa.
Ifluensada	Qandho oo saaid ah, madax xanuun, jir xanuun, qufac, qufac qaleel, caruurta badanaa calool xanuun ayaa ku dhaco	Waxaa lagu daaweeyaa daawoyin. Haduu daawoyinka ka caawinwaayo waa in aad u geysaa doctor cunuga lacala hadii aad ku aragtid inee qandhaha ka dageynin caruurta	Caruurta waa in ey hal beri qandho la aan noqdaan markaas ey kusoo noqonkaraan xanaanada. Markuu cunuga soo fircoonado
Hinkuyskä	Puuskittainen yskä, limaoxsentelua. Hinkukohtauksia erityisesti öisin.	Lääkärin määräämä antibioottihoito.	Lapsi voi palata päivähoitoon viiden vuorokauden jälkeen, kun antibioottihoito on aloitettu. Jos yskää jatkunut yli kaksi viikkoa, poissaoloa ei tarvita.
Qufac oo cunuga xiiqaayo	Qufac badan oo caruurta xiiqaayo oo saaid u qufacaayo, waxoo qufacaa caruurta dareer siiba habeenkii	Doctorka Antibiotic oo usoo qoro cunuga -	Caruurta waxaa la ogolyahay inuu xanaanada kusoo noqdo 5 beri katib, hadii caruurta qufaciisa socdo mudo laba isbuuc ma u baahno inuu ka maqnaado xanaanada
Nielutulehdus eli angiina	Nielukipu, voimakas erityisesti nieltäessä. Kuume ja mahdolliset vaaleat peitteet nielurisoiissa.	Oireiden mukainen hoito. Lääkärin määräämä antibioottihoito bakteerin aiheuttamassa nielutulehduksessa.	Lapsi voi palata päivähoitoon kolmen vuorokauden jälkeen antibioottihoidon aloittamisesta ja kun lapsella ei ole kuumetta.
Dhuunta mise luqunta infegshan galo	Xanuun badan oo ka haayo caruurta dhuunta, cunuga wax ma laqikaro. wuxuu leeyahay qandho iyo nabro kasoo baxaan luqunta	Waxaa lagu daaweeyaa daawada oo doctorka kusoo qoray badanaa daawo oo antibiotic ey noqoneysaa	Caruurta mudo sadax beri katib wuu kusoo laabankaraa xanaanadiisa hadii eysan haynin qandho

Tauti - Jirada	Oireet - Xanuunka oo leeyahay	Hoito - Sida lagu daaweeyo	Poissaalo - Ka Maqnashada xanaanada
Ontelosyylä	Syylät iholla. Syylä puristeltaessa tulee esiin taikinamaista tahnaa	Syylät häviävät itsestään. Jos oireet pahenevat, tulee ottaa yhteyttä lääkäriin	Ei eristämistarvetta
Nabro sankaa kasoo baxaan	Waa nabro dadka kasoo baxaan Nabarka waxeey wataan dheecaan	Nabarka asiga aa iska caafimadayo hadii lacala kugu sii dheerado la xariir doortorka	Ma u baahno inuu cunuga ka maqnaado xanaanada
Enterorokko	Rakkulat joita ilmenee suussa, käsissä ja jaloissa. Lievä kuume, nuha, yskä, päänsärky, löysä uloste	Oireiden mukainen hoito	Lapsi voi palata päivähoidon yhtenä kuumeettoman päivän jälkeen
Nabro jirka dhan kasoo baxaan	Waa nabro kasoo baxaan jirka dhan sida gacmaha,afka iyo lugaha. Waxaa laga yaabaa in aad ku aragto qandho yar,hergeb,madax xanuun iyo qufac yar	Sida loogu tala galay ayaa loo daaweeyaa	Cunuga waxuu kusoo laabankaraa xanaanada markuu qandhaha hal maalin ka caafimaad qabo
Tulirokko	Ihottuma joka ilmenee punoituksena kasvoilla, ylävartalolla ja raajoissa. Kuume, päänsärky, kurkkukipu, nielutulehdus, oksentelu, punoittava ja turpea kieli	Lääkärin määräämä antibioottihoito	Lapsi voi palata päivähoidon, kun hän on saanut antibioottihoitoa kaksi vuorokautta ja kuumeeton
Nabro xanuun weyn wataan	Nabro oo kasoo baxaa wajiga ayaka oo gaduud eh jirka iyo caloosha iyo hoosta. Qandho,madax xanuun,dhuun xanuun,luqunta xanuunkeeda,mantag iyo carabka oo isku badalo gaduud oo saaid u bararo	Doortorka Antibiotig oo soo qoro ayaa lagu daaweeyaa	Cunuga markuu laba beri si toos ah u cuno daawadiisa antibiotiga oo qandho la aan yahay ayuu usoo noqonkaraa xanaanada.
Vesirokko	Ihottuma joka ilmenee punoittavana ja kutisevina paukamina. Paukamista muodostuu vesirakkuloita. Rakkulat rikkoutuvat, kuivuvat ja arpeutuvat. Ihottumaa edeltää kuume, päänsärky, yskä, ruokahaluttomuus ja väsymys	Paranee itsestään noin viikossa. Apteekista saa ilman reseptiä kutinaa rauhoittavaa antihistamiinia. Oireiden pitkittyessä ja pahentuessa yhteydenotto lääkäriin	Lapsi voi palata päivähoidon viiden vuorokauden jälkeen, kun ihottuma on alkanut. Rakkuloiden tulee olla arpeutuneet. Lapsella ei saa olla kuumetta
Nabraha oo la dhaho busbuska	Xanuunkiisa waxaa waaye nabro waa weeyn oo qaduud eh oo dhaxdiisa ka ku jiro dheecaan mise biyo. Nabraha ayaka ayaa kaligood iska baqayaan oo yariis noqonayaan meesha ey ku baqaan waxeey ku reebayaan calaamad madow eh. Xanuunada oo leeyahay waxaa waaye qandho,cunto xumid,madax xanuun,qufac iyo daal badan	Kaligiis aa iska caafimaado Pharmacyka waxaa laga helikaraa daawo oo cun cunka loogu tala galay. Lacala hadii xanuunka sii socdo oo cunuga ka bogsanwaayo waxaad la xariireysaa doortorka.	Cunuga waxuu kusoo noqonkaraa xanaanada mudo 5 beri katib iyo markii ey nabraha caafimaadeen. Cunuga waa inuusan qandho haynin.

Tauti - Jirada	Oireet - Xanuunka oo leeyahay jirada	Hoito - Sida loo daaweynaayo	Poissaalo - Xanaanada ka maqnayashadiisa
Silmätulehdus	Silmien punoitus, rähmiminen, turvotus.	Jos oireet pitkittyvät ja voimistuvat, tulee ottaa yhteyttä lääkäriin.	Yleensä ei tarvetta eristämiseen. Poissaalo riippuu oireista ja mahdollisesta lääkärin arviosta.
Indhaha infegshan galo	Indhaha oo gaduud noqdaan mise indhaha oo biyo mise wasaq ka socoto. Indhaha oo barareen cunuga	Hadii oo xanuunka mudo socdo waa in aad la xariirtaa doctorka	Ma u baahno inuu cunuga ka baaqdo xanaanada waxeey badanaa ku xerantahay xanuunka cunuga haayo iyo waxuu doctorka idinku waaniyey
Ripuli/ Oksennustauti	Löysä uloste, ripuli. Pahoinvointi, vatsakipu, ilmavaivat, kipua nivelissä tai raajoissa, päänsärky, oksentelu.	Oireiden mukainen hoito. Nesteytyksestä ja levosta huolehtiminen. Jos oireet pitkittyvät erityisesti pienten lasten kohdalla tulee ottaa yhteyttä lääkäriin.	Lapsi voi palata päivähöyrytoon kahden oireettoman päivän jälkeen.
Shubanka/ Mantagda	Saxaro oo jilliic ey,shuban,calool xanuun,madax xanuun,mantag	In loo daaweyo xanuunka cunuga isla markaas haayo. Muhiimada weyn waxaa waaye in caruurta la siiyo biyo badan sida oo jirkiisa u qalalin.	Caruurta waxeey kusoo noqonkaraan xanaanada markii ey isku arkaan laba beri caafimaad
Herpes	Ensimmäiset oireet kutina, pistely, kirvely, punoitus. Tuntien kuluessa ilmestyvät rakkulat. Oireet ilmenevät huulissa, sierainaukoilla, suussa tai kasvojen iholla.	Parantuu ilman hoitoa. Apteekista saa ilman reseptiä voidetta, joka lyhentää herpesin kestoaikaa.	Ei eristystarvetta.
Kasoo bax oo cuncun leh	Waxoo badanaa keena cuncun badan,waxoona kasoo baxaa dadka faruuraha,sanka gudahiisa,iyo wajjga,waxaa laga yaabaa in oo gaduud noqdo nabarka	Nabarka asiga ayaa iska caafimaado uma baahno in lasii tixgaliyo. Pharmacyka ayaa laga helaa boomato la iska mariyo nabarka	Uma baahno caruurta in ey ka maqnaadaan xanaanada.
Märkärupi	Oireet vaihtelevat. 1. Pienet helposti rikkoutuvat rakkulat. Kuivuuessaan rakkulat synnyttää tahmeaa, sokerimaista eritettä. 2. Suuret rakkulat, joissa nestettä sisällä. Ilmenee suun ja nenän ympärillä, nenän sisällä, kainaloissa ja ihovaurioissa.	Lääkäri arvioi hoidon tarpeen.	Lapsi voi palata päivähöyrytoon yhden vuorokauden jälkeen, kun suun kautta otettavan antibioottihoito on aloitettu. Poissaalo kaksi vuorokautta paikallisen antibioottihoitoon aloittamisesta.
Nabar dheecaan wato	Xanuunka oo wato wuu is badalaa marwalba 1.Nabro yariis oo badanaa fiigmayaana si fudud.Marka ey qalalaan waxaa kasoo baxaayo dheecaan oo dhag dhag ah sida sokorta camal. 2.Nabraha waa weeyn oo dheecaan ku dhax jiro waxeey badanaa kasoo baxaan afka iyo sanku egaarkooda iyo kilkilaha iyo jirka.	Doctorka ayaa qiyaasayo daawada oo u baahanyahay.	Cunuga waxuu kusoo laabankaraa xanaanada hal maalin markuu xanuunsanaado mise uu bilaawo daawada antibiotiga oo afka laga qaadanaayo.Maqnaashada xanaanada laga maqnanayo waa badanaa laba beri madaama oo u socdo daawo qalajis antibiotiga.

Tauti - Jirada	Oireet - Xanuunka oo leeyahay	Hoito -Sida loo daaweeyo	Poissaalo - Ka maqnaashada xanaanada
Kihomato	Peräaukon kutina yleisin oire. Kutinaa ilmenee etenkin iltaisin ja öisin	Apteekista saa ilman reseptiä: Pyrvin reseptillä: Vermox Mato häädetään kahteen kertaan kolmen viikon välein	Lapsi voi palata päivähoitoon seuraavana päivänä lääkehoidon aloittamisesta
Bahalka caruurta ka galo dabada	Waxuu u keenaa cuncun badan habeenkii. Waxaa badanaa cuncunaayo badada siiba galbahii iyo habeenki.	Waxaa laga helaa Pharmacyka Pyrvin daawo la dhaho iyo daawokale Vermox Mato oo la isticmaalo laba jeer sadaxdii isbuucn	Cunuga waxuu kusoo laabankaraa xanaanada hal maalin katib markii oo loo bilaawo daawada
Syyhy	Kutina erityisesti sormiväleissä, kämmenissä, ranteissa ja jalkapohjissa. Kutina ilmenee iltaisin	Apteekista saa ilman reseptiä lääkettä. Myös perheenjäsenet hoidetaan. Hoito uusitaan. Yhteydenotto lääkäriin jos kutina ei lopu lääkehoidosta huolimatta	24 tuntia hoidon aloittamisesta
Nabar kasoo bax eh	Nabarkaan waxoo kasoo baxaa badanaa gacmaha dhaxdooda. Lugaha iyo gacmahana woo kasoo baxaa. Badanaa waxuu wataa cuncun galbahii	Waxaa laga helaa daawadiisa pharmacyka oo dadka guriga ku nool dhan wey isla isticmaalayaan ka hor tagid ahaan. Hadii uu xanuunka sii bado waa in aad la xariirtaa doctorka	24 saac katib markaad daawada bilaawdo oo cunuga xanaanada imaankaraa
Päätäi	Päänahan jatkuva kutina	Vaatii lääkehoidon. Apteekista saa ilman reseptiä useita eri valmisteita. Hoito toistetaan valmisteesta riippuen 7-10 vuorokauden kuluttua	Lapsi voi palata päivähoitoon seuraavana päivänä ensimmäisen hoitokerran tekemisestä
Madaxa nabraha galo	Madaxa ayaa saaid u cuncunaayo	Waxaa lagu daaweeyaa daawoyin laga helo pharmacyka. Daawada marki lagu daaweeyo waxaa lagu celinayaa mar labaad mudo 7-10 beri katib	Cunuga waxuu kusoo laabankaraa xanaanada marka loo bilaawo daawada
Vauvarokko/ "Kolmen päivän kuume"	6-24 kuukauden iässä kolme vuorokautta kestävä korkea kuume. Kuumeen jälkeen pienitäpläinen ja vaaleanpunertava ihottuma rinnan ja kaulan alueella. Ihottuma leviää muualle vartaloon	Oireiden mukainen hoito. Oireiden pitkittyessä ja/tai pahentuessa yhteydenotto lääkäriin	Lapsi voi palata päivähoitoon yhden kuumeettoman päivän jälkeen
Qandhada ku dhacdo caruurta yar yarka	Qandho oo ku dhacdo caruurta jiraan 6-24 bilood oo hayneysa mudo 3 beri oo qandho saaid eh. Waxaa la socdo qandhada nabro yar yariis oo jirka kasoo baxo ilaa xabadka iyo dhuunta.	Daawada loogu tala galay ayaa lagu daaweeyaa. Hadii xanuunka iska socdo mudo dheer waa in aad la xariirtaa doctorka	Cunuga waxuu kusoo laabankaraa xanaanada markuu qandho laan ahaado hal maalin
Parvorokko/ "Pikkurokko"	Poskien punoitus, vartalosta raajoihin leviävä ihottuma. Väsymys ja lievä kuume	Paranee itsestään. Oireiden mukainen hoito	Ei eristystarvetta, koska taudin tarttuvuus on ohi oireiden alkaessa
Nabro kasoo baxo jirka	Badanaa waxoo kaso baxaa nabraha camanka ilaa jirka hoose. Waxuu leeyahay daal iyo qandho yar	Kaligiis oo iska fiicnanaa . Waxaa lagu daaweynaa daawoyinka loogu tala galay	Ma u baahno in uu caruurta ka maqnaado xaanada maadama ma laga baqaayo in ey caruurta kale ku daartaan

Tauti - Jirada	Oireet - Xanuunka oo leeyahay	Hoito -Sida loo daaweeyo	Poissaolo - Ka maqnaashada xanaanada
Vihurirokko	Ihottuma, joka leviää pään alueelta muualle vartaloon ja raajoihin. Kuume, oireita limakalvoilla, turvonneet imusolmukkeet	Oireiden mukainen hoito. Apteekista saa ilman reseptiä linimenttvoidetta. Ihottuma häviää usein kolmen vuorokauden kuluttua. Oireiden pitkittyessä ja voimistuessa yhteydenotto lääkäriin	Lapsi voi palata päivähoittoon seitsemän vuorokauden kuluttua ihottuman alkamisesta
Jirada oo eh nabro oo keeno infegshan keeno	Kasoo bax oo kasoo baxaayo jirka dhan kor ilaa hoos . Waxuu wataa qandho,jir xanuun,lafaha ku xanuunayaan	Waxaa loo daaweyaa sida oo daawadiisa ku qoran. Pharmacyka ayaa laga helaa daawadiisa.Pharmacyka ayaa laga helaa daawo boomaato oo la mariyo.Nabaha waxeey ku fiicnadaan mudo sadax beri. Hadii lacala xanuunka kasii daro waxaad la xariireysaa doctorka sida ugu dhaqsida badan	Cunuga waxuu kusoo noqonkaraa xanaanada todoba beri katib markoo ku bilaawday xanuunka nabaha
Tuhkarokko	Ensioireet: kuume, silmien punoitus ja nuha. 3-5 vuorokauden jälkeen: ihottumaa korvien ja kaulan seudulle, joka leviää muualle vartaloon ja raajoihin. Ihottuma ilmenee punaisina, laajoina läiskinä, joiden ympäristö on kalpea	Oireiden mukainen hoito. Ihottuma kestää noin viikon ajan. Oireiden pitkittyessä ja voimistuessa yhteydenotto lääkäriin	Lapsi voi palata päivähoittoon kunnes oireet ovat loppuneet ja lapsi on kuumeeton
Kasoo bax mise nabro waa weeyn oo gaduud eh	Xanuunka koowad waxaa waaye:Qandho,indhaha oo gaduud noqdaan Nabro waa weeyn oo cambaarta camal eh oo kasoo baxayaan dhagaha gadaashooda oo gaarayaan ilaa jirka oo dhan. Nabaha waxeey isku badalayaan gaduud oo katibna cadaan isku badalayaan	Waxaa lagu daaweyaa sida oo lagu tala galay. Nabaha waxeey qofka haynayaan mudo hal isbuuc. Hadii lacala xanuunka kasii daro waxaad la xariireysaa doctorka	Cunuga waxuu kusoo noqonkaraa xanaanada markuu ka caafimaado nabaha iyo xanuunka.Markuu noqdo qandho la aan ayuu imaankaraa xanaanada.
Sikotauti	Kuume, sylkirauhasten turvotus korvan alla, kipua suuta avattaessa. Turvotus leviää alaleukaa kohti	Oireiden mukainen hoito. Apteekista saa ilman reseptiä tulehduskipulääkettä, joka helpottaa oireita. Turvotus häviää noin viikossa. Oireiden pitkittyessä ja voimistuessa yhteydenotto lääkäriin	Lapsi voi palata päivähoittoon yhdeksän vuorokauden jälkeen turvotuksen alkamisesta
Qufaca dhagaha iyo dhuunta galo oo qandho wato	Qandho,Dhuunta iyo luqunta xanuunkeeda oo candhuufta xitaa la laqikarin. Barar dhagaha gadaashooda,xanuun la dareemayo marka afka la kala furaayo. Barar saaid oo gaaraayo afka ilaa garka	Waxaa lagu daweyaa daawoyin laga helo pharmacyka. Pharmacyka ayaa laga helaa daawo oo loogu tala galay infegshanka. Bararka waxuu dhamanayaa mudo isbuuc katib. Hadii lacala xanuunka kugu sii bado waxaad la xariireysaa doctorkaaga	Cunuga wuxuu kusoo noqonkaraa xanaanada mudo sagaal beri katib oo markoo ka baxo bararka

2: Varhaiskasvatukseen liittyviä käännössanoja ja käännöslauseita

Barbaarinta caruurta erayo muhiim mise qaas u ahan

Varhaiskasvatuspalvelut - Barbaarinta waxa ka caawinaayo caruurta

Päivähoito - Xanaanada

Esiopetus - Iskoolka loogu diyaarinayo caruurta

Kasvatuskumppanuus -Waalidka iyo xanaanada isfahan iyo wada shaqeyn ka dhaxeeyso

Varhaiskasvatussuunnitelma -Warqad cunug walba gooni loogu qoro oo ku saabsan koritaankiisa iyo barbaarintiisa

Eriyisvarhaiskasvatus -Markoo cunuga u baahanyahay caawinaad mise barbaarin dadka kale ka duwan

Vuorohoito - Haysamada oo is badaleyso marwalba

Päivähoitomaksu -Lacagta laga baxiyo xanaanada

Hoitotarvesopimus -Heshiishka lala galaayo xanaanada oo u sheekeysid baahnashada aad u leedahay in lagu haayo caruurtada

Uskontokasvatus -Ku barbaarinta diinta

Ruoka-allergia -Caruurta cuntada mise cuntooyinka dhibayaan caruurta

Eriyisruokavalio -Caruurta cuntadiisa ka duwantahay dadkale

Kirjallinen kirje -War galin oo qoraal ahaan eh

Hoitoaika - Waqtiga cunugaaga lagu haynaayo

Poissaolo - Maqnaayashada

Hakemisaika - Waqtiga aad soo wadaneysid caruurtada

Hoitoaikalista -Warqada ku qoran waqtiyasha cunugaaga lagaa xanaaneynaayo

Kehitysneuvola -Meesha caruurta koriintooda la soconeyso

Neuvola - Caafimadka iyo koriska caruurta xarunta qaabilsan

Lastensuojelu -Xarunta badbaadinka caruurta

Lastensuojeluviranomaiset -Xarunta badbaadiyaan caruurta

Perhetyö -Famillka shaqaalayasha la shaqeeyaan

3: Päivähoitoon liittyviä käännoissanaja -lauseita

Xanaanada erayo ku saabsan

Päiväkoti on suljettu - Xanaanada wey xerantahay

Varahoitopaikka on - Xanaanada ku meel gaarka waxaa waaye

Jos haluutte tulla, hankimme tulkin paikalle - Hadii aad rabtiin inaad imaadaan waxaan idiin waceynaa turjubaan

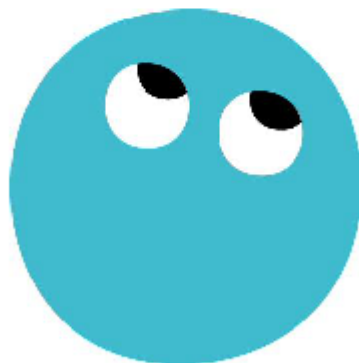
Tervetuloa paikalle - Fadlan kusoo dhawaada

Tule paikalle - Kasoo qeybgal

Alkamisaika/ Päätymisaika - Waqtiga uu bilaawanaayo/Waqtiga uu dhamaanayo

Tilaisuus/ Tapahtuma/ Retki alkaa kello ja päättyy kello - Isku imaanshadado/Waxa dhacaayo/Booqashada waxuu bilawanaa saacad iyo waxuu dhamaanaa saacada.

Metsässä/ pihalla/ sisällä - Dhirta/banaanka/gudaha

Äitienpäiväkahvitus koko perheelle - Waqtiga Kaffeyka loogu tala galay hooyinka mise familka dhan

Vanhempainilta on - Maliinta kulanka waalidka waxaa waaye

Lapsen ja vanhempien yhteinen liikuntailtapäivä/-ilta - Maalinta caruurta iyo waalidka oo loogu tala galay ineey wada ciyaaraan sportkiska maalin/galab

Tutustumme kouluun - Waxaan soo baraneynaa iskoolka.

Suomessa vietetään joulua/ pääsiäistä/ äitien- ja isänpäivää/ vappua/ juhannusta/ - Finland xafladaha laga dabaal dago waxaa waaye kristmas/xaflada dhirta markoo kuleelka bilaawanayo/maalinta aabaha/hooyada/maalinta ardaynimada/maalinta summerka kala barkiisa/.

Joulujuhla - Xaflada krismaska

Kevätjuhla - Xaflada xanaanada inta aanan la xerin kahor

Pyhäkoulu - Iskool diini ah

Kevätretki - Safarka yariiska oo waqtiga kuleelaha soo galaayo

Joulu/ pääsiäinen/ äitienpäivä/ vappu/ juhannus/ isänpäivä - Kristmas/xaflada dhirta/maalinta hooyada/aabaha/xaflada summerka kala barkiisa.

Joulujuhla/ kevätjuhla - xaflada kristamaska/xaflada kuleelaha kahor.

Kevätretki/ Metsäretki - aaditaanka safarka yariiska waqtiga kuleelaha soo dawyahay/booqashada dhirta

Vanhempainilta - Maalinta waalidiinta isku imaanayaan.

Tärkeä paperi - Warqad muhiim

Lue kotona/Käännä tämä jonkun kanssa - Ku aqriso gurigaaga/Qof hakuu turjumo

Tämä paperi tulee palauttaa päiväkotiin. Palautuspäivä on - Warqadaan waa inaad usoo celisaa xanaanada.Maalinta aad usoo celineysid waxaa waaye

Lapsenne on sairas - Cunugaaga ayaa xanuunsan

Hänellä on kuumetta - Waxaa haayo qandho

korvakipua - dhaga xanuun

ripuli - shuban

oksennustauti - mantag

Pidä lapsesi kotona yksi kuumeeton päivä - Cunugaaga ku hayso guriga hal maalin oo qandho la aan eh.

1 päivä/ 2 päivää/ 3 päivää

1 maalin/2 maalin/3 maalin.

Numerot 1-10:

yksi/kaksi/kolme/neljä/viisi/kuusi/seitsemän/kahdeksan/yhdeksän/kymmenen

Numberada:

Kow/laboo/sadax/afar/shan/lix/todobo/sideed/sagaal/toba

Kuukaudet:

tammikuu/ helmikuu/ maaliskuu/ huhtikuu/ toukokuu/ kesäkuu/ heinäkuu/ elokuu/ syyskuu/ lokakuu/ marraskuu/ joulukuu

Bilooyinka:

January/Febraayo/Maarso/Apriil/May/June/July/August/Setemper/Octoober/Noveember/December

Hoitokassi/ Hoitoreppu - Boorsada alaabta cunuga loogu aruuriyo

Toppahaalari -Jacketka barafka

Väljasu - Dharka hoos laga gashto

Kauluri - Marada qoorta lagu xerto

Hattu – Koofid

Kumisaappaat - Kabaha roobka

Jarrusukat - Iskasho aanan lagu dhaceynin

Pitkät alushousut - Surwaalka dheer oo dharka hoostooda laga xerto

Vaipat - Xafaayad

Sukset - Kabaha dheer dheer oo barafka lagu dhax wado

Uimapuku -dharka lagu dawaashto

Shortsit - Surwaal laga gaab

Collegehousut - Surwaal adag

Collegepaita - Funaanad adag

Toppi - Garan

Lapsen vaipat ovat lopussa. Tuo lisää.

Caruurta waxaa ka dhamaaday xafaayada fadlan u keen xafaayad kale.

Purukumi/Pastilliraha lapseltanne tänä vuonna on

Xanjo/mise nacnac kuleelka lacagtiisa sanadkaan qiimahiisa waxaa waaye

Kellonaika - Saacada

Päivämäärä – Tariikhda

4: Kuvia tavaroista joita lapsi tarvitsee päivähoidossa

Sawiro laga soo qaaday badanaa alaabaha uu cunuga u baahankaro

Pipo - Koofid dhagaha qarneyso

Käsiheef - Gacmo

Villiasukat - Ishkaalsha qawoowka cellyaan

Pipo - Koofid dhagaha qarneyso

Käsiheef - Gacmo

Sukkahousut - Surwaalka abuu cumarka

Lulstimet - Kabaha lugu dheelo barafka dhalaalka

Sukat -I sikaalsho/Sharbaado/Shigsaan

T-palta - Funaanad gacmo gaab

Alushousut - Kastuumo

Toppatakki - Jacketka barafka

Sadetakki - Jacketka roobka

Pitkähihalnen paita - Funaanad gacma dheer

Toppatakki - Jacketka barafka

Kurakäsineet - Gaomaha Roobka

Mekko - Saako

Toppahousut - Surwaalka barafka

Kurahousut - Surwaalka roobka

Kouvola

HYVINVOINTIPALVELUT

Kouvolan kaupunki
Varhaiskasvatus
 Kustaa III tie 10, Valkeala
 etunimi.sukunimi@kouvola.fi

Palvelupäällikkö
 Helena Kuusisto puh. 020 615 7224

Eteläinen alue
 Palvelualueen esimies
 Asta Nikander puh. 020 615 7612
 Toimistos sihteeri
 Sirpa Nikkinen puh. 020 615 4612

Keskinen alue
 Palvelualueen esimies
 Satu Hyytiä puh. 020 615 5985
 Toimistos sihteeri
 Marja Laherto puh. 020 615 4824

Pohjoinen alue
 Palvelualueen esimies
 Anja Kettunen puh. 020 615 7822
 Toimistos sihteeri
 Eira Vaurula puh. 020 615 4510

Erityisvarhaiskasvatus
 Palvelualueen esimies
 Terttu Hänninen puh. 020 615 7207

Lasten hoidon tukeminen kotona
 Palveluvastaava
 Anita Nikkanen puh. 020 615 4508

